27րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7381 3 ՕԳՈՍՏՈՍ 1910 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 16 Août 1910 27me année N. 7381

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Գրութիւնք ետ չեն տրուիր

Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք
ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آره ولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔԸ

Խառն Ժողովի վերջընթեր նիստի համարատուութեան մէջ կ'երեւար Բինկեանի կրթական գործին սահմանուած ընկերութեան մը կազմութեան լուրը:

Բինկեան Ակնէն 5–6 ժամ հեռու, Եփրատի եզերքը կառուցուած զուտ հայաբնակ գիւղ մըն է որ ժամանակով հարուստ ու չէն՝ վերջին դէպքերուն միջոցին ցոյց տուաւ մարտական դիմադրութիւն մը որ պատիւ կը բերէ այդ գիւղին բնակչութեան։ Հակառակ այդ արիասիրտ ու կորովի մաքառումին, գիւղը զերծ չմնաց աւերէ ու թալանէ, կեղեքումէ ու հարստահարութենէ։ Հետեւանքը աւելորդ է նկարագրել։ Գիւղական այդ հերոս ժողովուրդը, կը յիշեմ չա՛տ լաւ, 1908 Յուլիսէն քանի մը ամիս առաջ սովի ճգնաժամ մը անցուց, նոյն իսկ խոտ ու լեռնային բոյս ուտելով մեռնողներ եղան, բայց սովի ու չքաւորութեան արդիւնք եղող անսուաղութեան դէպքերէն զոյս ժամանակին նկարագրեցին Պոլսոյ թերթերը։ Նոյն վիճակը աւելի սաստկացաւ սահմանադրութեան հռչակումէն ետքը, և լսեցինք դժբաղդաբար թէ սովամահ մեռնողներ եղան, եւ Պատրիարքարանը մերթ ընդ մերթ ղրկեց նպաստի գումարներ՝ Ակնայ առաջնորդարանին միջոցով – կցկտուր դարման մը տխրող թշուառութեան որուն մատնուած էր երբեմնի բարեկեցիկ ու ազնիւ այդ հատուածը Հայութեան։

Այսպիսի գիւղ մը է, ուրեմն, Բինկեան, որ հետզհետէ անսուաղութիւնն անցընելուն, քիչ մը ձեռքը բերանն երթալուն պէս, կը ճարտարուէր և Ցեղին Ձայնը լսելի ընել կ'ուզէ։ «Ցեղին Ձայն»ը՝ կը հասկնաք թէ ինչ ըսել է։ Մարմնական սնունդ գտնելո՛ւն պէս, մտքի սնո՛ւնդ կը փնտռէր, ուսումնք կ'ուզէ, գիր ու գիրք կ'ուզէ որպէսզի անոնց շնորհիւ կարող ըլլայ իբրեւ մարդ ապրիլ և խելքով ու իմաստութիւնով մաքառիլ զինք շրջապատող բիրտ ու վայրի ցեղերուն դէմ.—Այս չէ՞ միթէ Հայուն ճակատագիրն ու կոչումը։

Ու ահա՛ Պոլիս բնակող ափ մը Բինկեանցիներ կը խորհին Ընկերութիւն մը կազմել, դրամ ժողվել, հայրենիք ղրկել որպէսզի հոն կանգուն ու չէն մնայ իրենց դպրոցը—մտաւոր սնունդին ու իմաստութեան աղբիւրը։

Ամէն գովասանքի ու քաջալերութեան արժանի է այս խորհուրդը որուն մարմին ալ տուեր, ընկերութիւն կազմեր, կանոնագիր պատրաստեր և ազգ. իշխանութեան են ներկայացուցեր, որպէսզի վաւերացնէ զայն ու օրինաւորութեան ճամբով իրենց առաջնորդած գեղեցիկ նպատակը իրագործեն՝ նպաստելով Բինկեանի ազգ. վարժարանին։

Բայց ես որ կրթութեան բարեկամ մը և Բինկեանցիներուն ալ համակիր մէկն եմ, չպիտի ուզէի որ անոնք այդ Ընկերութիւնը կազմէին այդ նպատակով։

Փութամ ըսել թէ ինչո՛ւ։

— Նախ՝ որպէս զի իրենց ջանքերը սահմանափակ ու մասնակի արդիւնք միայն չտային։

— Երկրորդ՝ որպէս զի շրջակայ գիւղերուն ու քաղաքներուն հետ կըրթական համերաշխութիւն մը առաջ բերէին իբրեւ առաջին օղակ ազգային համերաշխութեան, որպէսզի միութեան, միացումութեան վարժուէին։

Արդէն ո՛րքան տարանջատ, ո՛րքան բաժնուած ու ցրուած ենք որ, կ'արժէ քիչ մը միասնական ուժերով գործակցելու հետամտիլ և անոր բարերար արդիւնքը վայելել բարոյապէս ու նիւթապէս։

Գաւառական կեդրոններու մէջ՝ մերձակայ գիւղեր ու քաղաքներ անհրաժեշտ է որ կրթական սերտ համերաշխութիւն մը պահեն։ Այսպէս, իմ հաստատ համոզումս այն է թէ մեր պատուական Բինկցի Հայերը լաւագոյն գործ մը ըրած պիտի ըլլային, եթէ փոխանակ առանձին ընկերութիւն կազմելու՝ միանային Ակնայ և թեմերու կրթական գործին սատարելու համար իբր երկու տարի առաջ կազմուած Նարեկեան Ընկերութեան՝ բոլորուէին անոր շուրջը, ուժ ու մղում տային անոր՝ իրենք ալ բերելով միացնելով իրենց խելքն ու դրամը՝ իրենց աշխատութիւնն ու եռանդը Ակնայ Նարեկեանին որուն նպատակն է՝ ինչպէս, ըսինք, ամբողջ Ակնայ գաւառին դպրոցները բարեկարգ ու խնամեալ վիճակի մը հասցնել։ Այս Նարեկեանի հիմնադիրները, սկիզբէն իսկ իրենց նպատակէն ու ծրագրէն հեռու պահեր են եսասիրութեան ու տեղամերժութեան գաղափարը, և առաջադրած են ամբողջ գաւառին դպրոցներուն օգնել՝ առանց քաղաքի ու գիւղի խտիր դնելու, այնպէս որ Ընկերութեան կանոնագիրը այս կէտը շեշտելով՝ իր գործունէութեան սահմանին մէջ կ'առնէ Ակը՝ իր արուարձաններով (Ապուչեխ, Կամարակապ, Կալուշլայ, Արծգի և Ջերմաղ) և գիւղերով (Նորվեր, Բինկեան, Լիճք, եւայլն)։

Թող չառարկուի թէ անջատօրէն գործելն ալ իր օգուտն ունի՝ մրցումի տեսակէտէն սրելով պրկելով գործունէութեան ոգին։ Ո՛չ, այդքան ստորաբաժնուած մրցում մը պարզապէս ուժերը կը ջլատէ, մրցակիցներուն թափը ումպէտ վատնելու միայն կը ծառայէ։ Չափազանց ու աւելորդ պերճանք է այդքան ապակեդրոնացում։ Գաւառը ամէն բան թող Պոլսէն չսպասէ, ինք իր գլխուն աշխատելու թող վարժուի, ձեռներէցութիւն թող ունենայ, իր ցաւերը լայ և իր բոյնը ինք մտածէ թող. բայց գաւառի կեդրոնները իրենց ջանքերը պէտք է լծորդեն համերաշխութեան կապով մը որ իրենց արդիւնաբերութեան ազդակը պիտի ըլլայ։ Այդ սահմանափակ շրջանին ապակեդրոնացումը, ջոկ ջոկ գործունէութիւնը, ուժերու ապարդիւն և ումպէտ սպառում մը պատճառելու միայն կրնայ ծառայել և արդիւնքն ալ թոյլ ու անջիղ կը մնայ—ի՛նչ ուժ կրնայ սպասուիլ շղթայէ մը որուն օղակները անջատ անջատ և իրարմէ հեռու կը մնան։

[illegible] կեանցիներուն խոհականութեան կոչում կ'ընեմ, որպէսզի այդ երկու զուգահեռական ընկերութիւնները ձուլեն միացնեն և այդ միութիւնով աւելի զօրացած՝ աւելի ուժեղ գործունէութիւնով երեւան գան՝ ամբողջ գաւառին դպրոց. գործը բարեկարգելու և բարձրացնելու համար։ Մէկ ծրագիր, ուսումնական, մէկ սնտուկ դրամական՝ քանի որ նպատակը նոյնն է և գործունէութեան դաշտն ալ նոյնն է։

Այս միութիւնը ո՛րքան ազնուր, ո՛րքան օգտակար կը գտնեմ որ կը մղուիմ կոչում ու թելադրանք ընել երկու Ընկերութեանց վարչական Մարմիններուն՝ առանց ձեւականութեան, առանց այլեւայլի՝ իրարու ընդառաջ երթալ և միութեան ձեռք կարկառել։

Կը սպասեմ իրենց՝ այդ կարկառուած ձեռքերը իրարու միացնելու հաճելի դերը կատարելու համար։ Միութեան բարձր գաղափարին սիրուն համար, կը խնդրեմ Բինկեանցիներէն՝ մէկդի թողուլ ամէն նկատում, ամէն ճղճիմ հաշիւ, և առաջարկս ընդունելով՝ դէպի մեզ քայլ մը առնել՝ ապահով թէ գրկաբաց պիտի ընդունինք զիրենք։

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

ՄԱԿԵԴՈՆԱՑԻ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

ՅՈՅՑ ՕՏԱՐ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆՑ ԱՌՋԵՒ

(ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

Սօֆիա, 29 Յուլիս

Երէկ, թղթակցութիւնս թղթատան հասցնելու համար մինչեւ ժամը 11, միմիայն փախստականներու հետ տեսակցութիւնս և տպաւորութիւններս կարողացայ գրել։

Արդէն նամակս յանձնած էի երբ փախստականներու այդ հաւաքոյթը, 400 հոգիէ բաղկացեալ, թափոր կազմած, իրենց առջեւ ունենալով նախկին յեղափոխական Ջօկրաֆօֆը և Վէչէրնա Բօսքայի խմբագիր Տ. Շանկօֆը, բողոքի ցոյց կ'ընէին Սօֆիայի նշանաւոր փողոցներուն մէջ։

Ցուցարարները նախ եւ առաջ գացին Ռուս հիւպատոսարանին առջեւ և մէկ քանի անգամ «Հուրրա՜» գոչեցին, բայց ոչ ոք ելաւ. անկէ օսմանեան դեսպանատան առջեւ «փատիշահըմ չօք եաշա» կը գոչէին, բայց նորէն անպատասխանի մնացին։ Նոյնը կրկնուեցաւ աւստրիական և իտալական դեսպանատանց առջեւ, և ոչ մէկ տեղէ ձայներնին լսուեցաւ։ Ցեբազմութիւնը ուղեւորուեցաւ դէպի Ալեքսանդր Բ.ի արձանը ուր Շանկօֆ ճառախօսեց Մակեդոնիոյ վիճակին վրայ, և փախստականներուն յորդոր կարդաց։ Հոնկէ թափորը քալեց դէպի անգլիական հիւպատոսարանը ուր «Հուրրա՜»ներու գոչիւններուն և ոչ մէկը պատասխանեց, բայց հոգ չէ թէ ներսէն մարդ դուրս չելլէր, նորէն Տ. Շանկօֆ անգլիերէն ճառ մը խօսեցաւ, մինչ Անգլիոյ ուշադրութիւնը դարձնելով Մակեդոնիոյ վրայ։

Այսպէս աւարտեցաւ թափորը ի հարկէ առանց ոեւէ հետեւանքի։ Իրաւ որ ցաւալի է փախստականներու վիճակը, խղճալի է անոնց ներկայ դրութիւնը, բայց ինչ օգուտ, զանոնք օտար պետութեանց դռները պտտցնելէն։ Մէկ քանի չահագործողներ անոնց գլուխը անցած, զանազան միտումներով կատարել տուին այս ցոյցը, հոգ չէ թէ լաւ տպաւորութիւն չձգեց նոյն իսկ Պուլկարներուն վրայ։ Երբ օսմանցի հպատակներ կամ օտարահպատակներ օտար երկրի մէջ ցոյցեր սարքեն բոլորովին խելքէ դուրս է։ Այս պատճառաւ իսկ շատեր իրենց դժգոհութիւնը կը յայտնեն, ցաւելով մէկտեղ խեղճ և անտէր փախստականներուն վրայ, որոնք զոհ կ'ըլլան չահագործող անձերու ձեռքը։

Այս առթիւ Թրիպունա Պալքանա կառավարական ամենամեծ ընդդիմադիր օրաթերթը որ Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ լաւ բարեկամական յարաբերութեանց կողմնակից դիրք մը կը բռնէ, իր երէկուան թիւին մէջ հետեւեալը կը գրէ.

«Այսօր կէս օրէն վերջ Սօֆիա բերուած Մակեդոնացի փախստականները, թիւով 200-300 հոգի, խմբովին Սօֆիայի փողոցները շրջելու ելած էին, ղեկավարութեամբ տէր Շանկօֆի բողոքելու համար։ Անոնք պտտեցան օտար դեսպանատուններ, որոնց առջեւ «հուրրա՛» կը գոչէին։ Օսմանեան հիւպատոսարանի առջեւ ալ գացին, ուր «փատիշահըմ չօք եաշա» գոչեցին։ Չի մոռցան երթալ Գամբանա օրաթերթին խմբագրատան առջեւ ալ և «անկցի Գամբանա» գոչել։

«Այս ցոյցը չատ գէշ տպաւորութիւն ձգեց Սօֆիայի քաղաքացիներուն վրայ, որոնք կրնան աւելի խելացիօրէն դատել ամէն երեւոյթ։ Տ. Շանկօֆ, հին օրագրող, պէտք էր ըլլար առաջինը, փախստականներու փափաքին դէմ կեցող, հրաւիրելով զանոնք տեղային օրինաց հնազանդիլ, զոհ ըլլալով հիւրընկալութենէն որ իրենց տրուած է։

Պուլկարիոյ մէջ ցոյցեր կրնան ընել միմիայն պուլկար հպատակները, որոնք քաղաքացիական իրաւունքներ ունին։

«Եւ այս օրէնքը պէտք չէ որ զանց առնուի և ոչ մէկ առթիւ։ Եթէ սկսինք համակրութեամբ թոյլ տալ այս տեսակ ցոյցեր օտարահպատակներուն, չի պիտի կրնանք գործին մէջէն ելլել»։

⁂

Վաղը նախարար Թաքէֆ կը վերադառնայ սահմանագլխէն ուր գացած է, հետեւելու համար մօտէն Մակեդոնիացի փախստականներու վիճակին։

Այս առթիւ վաղը նախարարական ժոտայ մանրամասն նկարագրութիւն, որմէ յետոյ Նախար. Խորհուրդը պիտի որոշէ իր դիրքը դէպի փախստականները։

Պ. Բաբրիքօֆ այդ մասին լրագրողի մը հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է. «Այսօր Մակեդոնիոյ այս դրութեան հանդէպ մենք չենք կրնար ձեռքերնիս կապած նստիլ, Պուլկարիա, պէտք է իր դիրքը գրաւէ Պալքաններու մէջ պատահելիք անակնկալներու հանդէպ»։

ՄԿՐՏԻՉ ՆՈՐՍԷՍԵԱՆ

ՆՈՐ-ՄԱԼԹՈՒՍԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բ.

Մենք ասացինք, որ մարդկութեան թշուառութեան առաջն առնելու համար Մալթուսականութիւնը մի կամայական վճիռ է, որով ոչ միայն հարցը չէ լուծւում, այլ նոյն իսկ մի նախատինք է դնում մարդկութեան ճակատին։ Նոր-Մալթուսականութեան նախագահի արտայայտած այն գովեստը, թէ «իր կողմնակիցները 21 միլիոն չքաւոր երեխաների աշխարհ գալու առաջն առած են», ամենալաւ ապացոյցն է այս ահռագործ բարբարոսութեան, որովհետեւ աշխարհի մէջ, որը կէս օրին, օրինական սահմանների մէջ 21 միլիոն մարդ են սպանել ու... պարծենում են։

Այլեւս մեզ համար մարդկութեան թշուառութիւնը, նրա նիւթական, հոգեկան և բարոյական չքաւորութիւնը (պաուպերիզմ) «խորհրդաւոր անօրէնութիւն» չէ և ոչ է նրա մեծամասնութեան չահագործելը, տիրող ու ծառայի դիրքը՝ «յաւիտենական ճշմարտութիւն», որովհետեւ մեծ մեծ ուսուցիչները վերլուծելով խնդիրը, չքաւորութեան աղբիւրը ստուգեցին մեզ, որը ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ արդիւնաբերութեան միջոցների մասնաւոր մարդկանց սեփականութիւն դառնալը—քափիթալիստական դրութիւնը։ Նրանք փրկութեան միջոցը եւս տուեցին, այն է քանդել այդ դրութիւնը, որով այլ եւս չի լինիլ «ընչաւոր գործիքը» և այդ գործիքը անդադար պտտելուց առաջացած ողբալի և նոյն իսկ զզուելի ձայնը, որը որակւում է թշուառութիւն, չքաւորութիւն անունով։ Հետեւաբար մարդկութեան երջանկութիւնը կամ աւելի չափաւորապէս արտայայտած՝ թշուառութեան վերացումը կարելի է միայն այն ժամանակ, երբ արդիւնաբերութեան միջոցները ընդհանուրի սեփականութիւն դառնալով, կամ ինչպէս մենք համոզուած ենք ընդունիլ, ազգայնանալով կ'ջնջուին դասակարգերը։

Մալթուսը (եւ Նոր-Մալթուսականները) բոլորովին այլ կերպ է մտածում. նա ոչ թէ «չքաւորութեան աղբիւրն» է քանդում, այլ նրա «ենթական», և այս բղխում է նրանից, որ նա գոյութեան կռիւը ընդունում է «յաւիտենական ճշմարտութիւն»։

Բայց ի՞նչ է գոյութեան կռիւը։ «Գոյութեան կռիւը, ասում է Դարւին,(*) անխուսափելի կերպով առաջ է գալիս բոլոր օրգանիզմների արագ բազմանալու ձըգ[illegible] ժամանակաշրջանում արտադրելով մի քանի ձուեր կամ սերմեր, ենթարկւում է ոչնչացման իր կեանքի մի որ և է որոշ ժամանակաշրջանում, կամ տարւոյ որոշ ժամանակում և կամ մի որ և է դիպուածական վայրկեանում։ Հակառակ դէպքում՝ բազմանալով երկրաչափական յառաջատուութեամբ, անհատների քանակը այն աստիճան զարմանալի չափերի կ'հասնէր, որ ոչ մի տեղ չէր կարող կերակրել նրա սերունդը։ Այսպիսով երբ գոյութեան առաւելած միջոցից շատ անհատ է ծնւում, այնժամանակ անխուսափելիօրէն առաջ է գալիս գոյութիւնը պահպանելու կռիւը կամ մէկ տեսակ անհատների մէջ, կամ տարբեր տեսակների մէջ և կամ նրանց ու արտաքին կենսական պայմանների մէջ։ Բացառութիւն չկայ այս օրէնքի մէջ… եթէ նա չենթարկւէր ոչնչացման, ամբողջ երկիրը շուտով կ'ծածկւէր միմիայն մէկ զոյգի սերունդով։ Նոյն իսկ մարդը, որ

(*) Ծանօթ.— Թէեւ գոյութեան կռուի թէօրին պատկանում է Դարւինին, սակայն նրանից առաջ Մալթուսը, Ռիկարդոն, Դարւինի պապը և ուրիշներ արդէն հասել էին այդ հետեւանքին։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (84)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ)

Գրեց՝ ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՍԷՐ

Եւ Աստուածը, զոր բաւական ատենէ ի վեր մոռցած էր, սկսաւ օգնութեան կանչել իրեն, անոր գթութիւնը, ներողութիւնը հայցել, ծնրադրած, մազերը ցիրուցան, աչքերը արցունքոտ, շուրթերը դողդոջուն։

Ու բոլոր խեղճ, տկար, դիւրաբեկ հոգիներուն պէս որոնք բարոյական գահավիժումներու ատեն գերագոյն զօրութիւններու կը կառչին չնչասպառօրէն, Սօֆի՝ երկնային հայեցողութեան տագնապի մը մատնուած մնաց, աղօթելով մարմնադողդոջ ու հեծեծագին։

Այս տագնապէն յետոյ, լքուած աղջիկը տեսակ մը կորովի եռքը զգաց իր մէջ, արիանալի և անորդ խաբէութեան դէմ, որուն զոհ եղած էր, ըմբոստութեան ծառացում մը ունեցաւ։ Ցցուեցաւ սենեակին մէջտեղը արցունքները աճապարանօք սրբեց, կտրուկ չարժումներով ձեռք մը դրաւ իր արդուզարդին վրայ և անդրդուելի, հաստատակամ քայլերով ուղղուեցաւ իր սենեակին դուռը, ձեռքը երկնցուց սողնակին… և հոն մնաց, անշարժ և վարանոտ։

Պիտի երթա՞ր այդ սրիկային ու խաբեբային երեսն ի վեր պոռալու անոր ամբողջ անարգութիւնն ու ոճիրը, բացատրութիւն պիտի պահանջէր, և կա՛մ ետ պիտի ուզէր ինչ որ անիկա առած էր իրմէ վատաբար, կա՛մ հատուցում պիտի պահանջէր։ Սակայն, այս արու և ուժգին մտադրութիւնը մինչեւ դուռը սանուած այդ քանի մը քայլերուն հետ միայն սպառեցաւ։ Հոն, մէկէնիմէկ, աղջկան աչուըներուն ներկայացաւ տօքթորին հեգնոտ, անկարեկիր, սինիկ դէմքը, ու իր բոլոր կորովը, զայրոյթը, թափը ծակուած օդապարիկի մը պէս ամոքեցան ու կծկուեցան։

Ուժասպառ և յուսահատ՝ ինկաւ նորէն աթոռի մը վրայ և սկսաւ լալ։

. . . .

Մէկ քանի օրէ ի վեր, տօքթ. Մարկոսեան տենդոտ վիճակի մը մէջ կ'երեւար, գրեթէ ոչ մէկուն հետ կը խօսէր. չարժումներով և նշաններով կը հասկցունէր Խաչօին իր ուզածները, կամ չափազանց կարճ, կտրուկ, միավանկ բառերով։ Գաւառացին, զգացած տագնապէն, կը կարմրէր, կը ճերմկնար, կը դեղնէր, աչքերու չուարած բացխփումներով, ոտքին մէկը օդին մէջ մինչ պատրաստ՝ հրամանի մը գործադրութեան վազելու համար իսկոյն։ Հակառակ սակայն իր այս չնչասպառ և դողդոջուն փութկոտութեանը, Խաչօ չատ, խիստ չատ անգամ գեղեցիկ ու պատկերոտ վերագիրներու տարափի մը տակ կը խմբուէր. բազմաթիւ կենդանիներ, էչէն սկսեալ մինչեւ արջը, մեր խեղճ գաւառացիին հետ բաղդատելու պատիւը կ'ունենային։

—Տօ՛, է՛չ, խ՛մալ, ո՞ւր ես, չիմացա՞ր։

—Հոս եմ, տօքթիոր, բերի։

Խաչօ, հակառակ գերմարդկային ճիգերու, եւ մահուան սպառնալիքներու, չէր յաջողած «տօքթոր»ին երկրորդ վանկի «ի»ն ջնջել, անանկ որ վերջիվերջոյ ամէն մարդ տրիպուած էր այս աղէտին առջեւ գլուխ ծռել։

—Ապո՛ւշ, կո՛վ, ես քեզի տա՞նկ ըսի։

—Աֆ կ'ընես, տօքթիոր, չիմացայ…

—Գոմէ՛շ, աւանա՛կ։

—Եւ Խաչօ, գլխիկոր, սրտատրոփ կը վազէր գործուած սխալ մը դարմանելու։

Ընդունելութեան սրահին մէջ մամին հետ դանդաղ երկար նիստեր տեղի ունեցան, որոնց կարեւորութիւնը հասկնալու համար կը բաւէ ըսել թէ տօքթորը նիստը չսկսած Խաչօին կը պատուիրէր ամենախիստ ձայնով.

—Խաչօ, ինծի ուզող գայ նէ ըսէ որ տօքթորը հոս չէ։

Բոլոր տնեցիները, պառաւ խոհարարուհիէն սկսեալ մինչեւ Խաչօ, կը հասկնային թէ կարեւոր բան մը պատրաստուելու վրայ էր, մինչեւ այն ատեն տեղի ունեցած տարօրինակութիւններէն չատ աւելի տարօրինակ, որուն հետեւանօք իրենց վիճակը կրնար աղէկ կամ գէչ ըլլալ։

Քանի մը անգամներ, խորհրդակցութիւնները ընդհատելով տօքթորը աճապարանօք մեկնեցաւ եւ իրիկունը ուշ ատեն գալով նոյնքան աճապարանօք՝ հիւրասրահին մէջ չարունակուեցաւ առտուն ընդհատուած նիստը։

Ցանցառ հիւանդները—որոնք մանաւանդ կոկորդէ կը տառապէին—Խաչօին կողմէ կը ճամբուէին, որ այս առթիւ ինքն ալ խորհրդաւոր ձեւեր կ'առնէր.

—Տօքթիորը հոս չէ, յայտնի չէ երբ կուգայ…

Ետքը, օրին մէկը, դուրս ելլելու համար պատրաստուած միջոցին, Խաչօին հրամայեց որ նոր հագուստները հագնի իրեն ընկերանալու համար։ Աղաին ընկերանալ. այս պատիւին դեռ չէր արժանացած մինչեւ. ուստի տեսակ մը հպարտութեամբ նոր նոր հագուեցաւ, եւ իր տիրոջ հետեւեցաւ՝ հիւպատոսական զաւազի մը պերճութեամբը։

Բերա ելան, վաճառատուններ մտան մեծաքանակ գնումներու համար, ճամբորդութեան երեք չորս արկղներու մէջ տեղաւորուեցան հագուստի կապուստի, արդուզարդի վերաբերեալ իրեղէններ։ Խաչօ չուարած կը ժողուէր գնուած առարկաները եւ արկղներուն մէջ կը տեղաւորէր, մեքենայի պէս դառնալով իր տիրոջը միավանկ հրամայականներուն չուրջը.

—Ա՛ռ, բե՛ր. դի՛ր, չո՛ւտ…

Իրիկուան երբ վերջապէս ամէն բան լմնցաւ, տօքթորը հրամայեց Խաչօին որ այդ սնտուկները չիտակ գիւղ տանի։

—Բան մը չկոտրի, եաքը ես ալ գըլուխդ կը կոտրեմ, պատուիրեց։

Խաչօ, չնչասպառ, սնտուկներուն հետ ճամբայ ելաւ դէպ ի գիւղ, իսկ տօքթորը՝ օրուան խոնջէնքը փարատելու համար՝ գնաց նստելու ցնծութեան և շուայտութեան վայրերը, որոնք նոր եւ հզօր մագնիսացումով մը իրենց կը քաչէին զինքը այն օրէն ի վեր որ ձանձրացած էր լուսացարարուհիին աղջկան հրապոյրներէն։

Իր բարեկամները ուրախութեամբ ողջունած էին իր այս վերադարձը, անպատկառ հեգնութիւններ ապրեցնելով.

—Է՛, Արչա՛կ, վերջապէս հինցուցի՞ր..

—Դէչ ապրանք չէր ամա՛ քիչ մը չատ նիհար էր։

(Շարունակելի)

շատ դանդաղ է բազմանում, որ կրկնապատկէ իր գումարը 25 տարում, այսպէս մշտապէս բազմանալով մի քանի հազար տարիներից յետոյ երկրի վրայ մի ազատ թիզ հող չէր լինիլ նրա սննդի համար։ Կործանման պրոցեսն է որ սահման է դնում այս անսահման հոսանքին։»

Այստեղից Մալթիւսը ընդունում է այն եզրակացութիւնը, որ գոյութեան կռիւը, այսինքն կերակրի պակասութիւնն է մարդկանց թշուառութեան և աղքատացման պատճառը և ոչ թէ կապիտալիզմը, անգործութիւնն է ու ընչազրկութիւնը, որովհետեւ, ինչպէս նա իր «աշխատավարձքի հիմնադրամ» (ֆոնդ) թէօրիայում պնդում է, երբ թէ, երկրի մէջ ամէն մի վայրկեան գոյութիւն ունի ժողովրդական հարստութեան այն գումարը, որ որոշուած է աշխատավարձքի համար, աշխատաւոր դասը այդ որոշուած գումարից աւելին չի կարող ստանալ, հետեւաբար եթէ վարձ առնողները քիչ ըլլան, աւելի մեծ գումար կըստանան և լաւ կ'ապրին։

Պարզ է, որ նա այստեղից պիտի հետեւցնէր այն անհեթեթութիւնը, որ կազմում է Նոր-Մալթուսականութեան նպատակը, այն է, թշուառութիւնը վերացնելու համար, թոյլ չտալ, որ կերակուր չունեցողները աշխարհ գան, ծնին։ Ուրեմն նա կողմնակից է արուեստական կործանման պրոցեսին։

Բայց աւելի լաւ է առաջ բերենք իր թէօրին, որը նրա մեկնաբան Մոլ այսպէս է եզրակացում.

«Բոլոր երկիրների և ժամանակների մարդկանց յատուկ է ֆիզիքական և բնազդական ընդունակութիւն, ինչպէս և բարոյական ձգտում բազմանալու, և այն էլ այն աստիճանի, որ իւրաքանչիւր զոյգ ընդունակ է ծնելու երկու զաւակից աւելի։ Եւ որովհետեւ ժառանգներն էլ նոյն յատկութիւնը ունին, ուրեմն ամէն մի ժողովուրդ սերունդէ սերունդ բնական հակում ունի բազմանալու երկրաչափական յառաջատւութեամբ։ Միացեալ Նահանգների վրայ արած հետազօտութիւնը ցոյց է տալիս, որ իւրաքանչիւր քսանը հինգ տարի ազգաբնակչութիւնը կրկնապատկում է։ Կենսական պիտոյքները չեն կարող շատանալ նոյն ընթացքով, որովհետեւ նրանց քանակը պայմանաւորւում է երկրագնդի մակերեւոյթի և պտղաբերութեան սահմանափակումով։ Ամենաշատը, որ կարելի է ընդունել, այդ այն է, որ կենսական պիտոյքների միջոցը բազմանում է նոյն քսանը հինգ տարուան ընթացքում իր սկզբնական քանակով, այսինքն թւաբանական յառաջատւութեամբ։ Ուրեմն ազգաբնակչութիւնը ձգտում ունի բազմանալու իւրաքանչիւր 25 տարին այս ընթացքով.— 1, 2, 4, 8, 16, 32… [illegible]

ՓԵՐԵՄԱՃ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԳԱՎՈՒՐԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Հռոմի մէջ, իտալական միութեան դիւանագիտական գործաւորը եղող կոմս Գավուրի հարիւրամեակին հանդէսը ազգային ցոյցի մը հանգամանքը ունեցած է։ Ամբողջ Իտալիա երախտապարտ հայրենասիրութեան մը գեղեցիկ թռիչքովը տօնախմբութեան մասնակցած է։ Պաշտօնական գլխաւոր հանդէսը կատարուած է պետական մեծ մարդուն ծննդավայրին՝ Թուրինոյի մէջ, ուր գացած են թագաւորը և բոլոր նախարարները, Հռոմի քաղաքապետը և Երեսփ. Ժողովէն բազմաթիւ պատգամաւորներ. սակայն ընկերվարական երեսփոխաններու կատարեալ ձեռնպահութիւնը աչքի զարկած է, թէեւ հանդէսը ամենուրեք ժողովրդական նկարագիր մը ունէր։

Բեմոնթէի հին Խորհրդարանին պատմական սրահին մէջ է որ հանդէսը տեղի ունեցած է։ Ծերակուտական Ռոսի, Թուրինոյի քաղաքապետը, ողջունած է թագաւորը և միւս բոլոր ներկայ անձնաւորութիւնները քաղաքին անունով։ Երեսփոխանական Ժողովին նախագահ Պ. Մարքորա և Ծերակոյտին նախագահ Պ. Մանֆրէտի հայրենասիրական ճառեր արտասանած են։ Նախարարապետ Լուցցաթի յետոյ խօսք առած է։ Գավուրի և ուրիշ բարձր պետական անձնաւորութեանց ու հայրենասէրներու միջեւ, ինչպէս Րոպէրթ Փիլ, Տիզրայէլի, Կլատսթօն, Թիէր, Կամպէթթա և Պիզմարք, զուգակշիռ մը ընելէ յետոյ՝ ատենախօսը դրուատած է Կարիպալտին և Գավուրը. «Անոնք բաւ է, ազատարար ամենէն աղուոր և ամէն հզօր երկու դէմքեր են որոնք լուսաւորած ըլլան երբեք իտալական հողը հին Հռոմայեցիներէն ի վեր։» Յետոյ խօսելով մասնաւորապէս Գավուրի խաղացած դերին վրայ՝ Լուցցաթի վեր հանած է թէ այդ պետական անձնաւորութիւնը՝ յաղթելու համար հարկադրուած է Եւրոպայի մէջ նոր միջազգային իրաւագիտութիւն մը ստեղծել, պապականութեան տիեզերական հարցը ստեղծել և պաշտպանել նախ հին ու կասկածելի դարձած դիւանագիտութեան դէմ, որ, 1815էն ի վեր, կը ջանար ազատ ժողովուրդներու հոգին խեղդել։ «Գերման միութիւնը, աւելցուցած է նախարարապետը, իրագործուած է իտալական միութեան համեմատ, Գավուրի կողմէն ճամբան բացուելէ յետոյ եւ հակառակ այն մեծ միջոցներուն որ իր տրամադրութեան տակ ունէր գերման վարչապետը և հակառակ այն փոքր միջոցներուն զոր Գավուր կրցաւ գործածել առաջին։ Գերմանիոյ միութիւնը չէ կազմած եօթը պետութիւններ ջնջելով և յետոյ անոնց ձուլումը կատարելով, ինչպէս եղաւ Իտալիոյ մէջ։ Պէտք է ասոր վրայ աւելցնել երկու պետական անձնաւորութեանց այլապէս իրարմէ տարբեր մէթոտները։ Գավուրի մէթոտը ամենամեծ դժուարութիւններ կենթադրէր որոնց դէմ հարկադրուեցաւ մաքառիլ։ Իտալիա ազատութեամբ շինուեցաւ, Գերմանիա՝ հեղինակութեամբ։ Պիզմարք կատարելապէս գործադրած է դիկտատորութիւնը որ իրեն փոխանցուած էր վեհապետին կողմէն։ Գավուր, ժողովրդային քուէարկութեամբ հռչակուած սահմանադրական վեհապետի մը Խորհրդարանին առջեւ պատասխանատու նախարար, համոզումի ազգային դիկտատորութիւնը կիրարկած է, մաքառելով և յաղթութիւն յաղթութեան վրայ շահելով իր ամբողջ կեանքին մէջ։ Մաքիավէլ յայտարարած է թէ քաղաքական առաջնորդը պակսած է մեզի երբոր ամենէն աւելի անհրաժեշտ էր՝ ամենքս ալ պարտինք անդրադառնալ Գավուրին, պետութիւնը երիտասարդացնելու համար։ Գավուրին անդրադառնալ՝ կը նշանակէ կառավարութեան ինչպէս և ազգին համար՝ կատարեալ հաւատք ունենալ քաղաքական և կրօնական ազատութեան մէջ և բռնութեան դէմ անկեղծ սոսկում մը։ Գավուրին անդրադառնալ՝ կը նշանակէ կարգը պահպանել ազատութեան մէջ, անսահման յառաջդիմութիւնը նպաստաւորել, աններող դառնալով թէ յետադիմականութեան, թէ՛ յեղափոխականութեան դէմ։ Գավուրին անդրադառնալ՝ կը նշանակէ ազատ մարդերու պաշտամ մը ցոյց տալ, պաշտօն մը այնքան աւելի պարկեշտ ու աւելի հաստատուն որքան նուազ սարկական է, Սավուայի այն գերդաստանին համար առանց որուն ոչ Մաձձինիի յանդգնութիւնները, ոչ Գավուրի իմաստութիւնը, ոչ Կարիպալտիի սուրը, ոչ ալ մեր զէնքերուն միացած Ֆրանսայի զէնքերը պիտի բաւէին մեզի տալու համար ազատ ու միացեալ հայրենիք մը։»

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Եկեղեցական գործերու ընկերութեան սպանիական խմբակը, որ կը բաղկանայ Մէրրի տէլ Վալ, Վիվէ Թիւթօ կարտինալներէն և Մատրիտի նախկին պապական նուիրակներէն՝ Տի Փիէթրօ և Ռամբոլլա կարտինալներէն, կը շարունակէ կառավարութեան մատուցանելիք պատասխանագիրը։ Կը հաստատուի որ եկեղեցական գործերու ընկերակցութեան կողմէ գումարում մը մօտալուտ է, այդ ծանուցագիրը վերջնական հաւանութեան ենթարկելու համար։ Մամուլին առաջած տեղեկութեանց համեմատ՝ այս ծանուցագիրը կը բաւականանայ նախորդ ծանուցագիրը բացատրելով, պապական դիւանագիտութեան ընթացքը մատնանիշ ընելով և անհաշտութեան ամբաստանութիւնները հերքելով։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Սոֆիայէն Պերլիներ Թակպլաթթ կը հեռագրեն թէ Նախարարաց Խորհուրդին նիստը աւարտելէն յետոյ, պատերազմական նախարար Նիքօլայէվ զօրավար յայտարարած է թէ Պուլկարիոյ անկախութեան դէպքերէն աւելի ծանրակշիռ դէպքեր պիտի պատահին։

⁂ Բ. Դուռը պուլկար կառավարութենէն պիտի պահանջէ որ Սոֆիայի կայարանին մէջ ոստիկանական քօմիսէրը սպաննող պուլկարը պատժուի խիստ կերպով և քօմիսէրին այրիին ալ թօշակ մը յատկացուի։

⁂ Վէչէրնա Բօշթա կ'ըսէ թէ Թուրքօ-պուլկար վէճը կրնայ պատերազմի յանգիլ, եթէ երբեք տէրութիւնները ազդուապէս չմիջամտեն։ Պուլկարական թերթին բառերին նայելով, Պոլսոյ օտար դեսպանները Թուրքիոյ ուշադրութիւնը հրաւիրած են սա կէտին վրայ թէ Յունաստան եւ Սերպիա պիտի օգտուին Թուրքօ-պուլկար պատերազմէ մը, իրենց կողմէ յարձակում գործելով։ Միեւնոյն ատեն Սոֆիայի օտար դեսպանները պուլկար կառավարութեան ծանուցած են թէ Ռումանիա մտադիր է պուլկարական հողէն մաս մը գրաւելու եթէ երբեք Թուրքօ-պուլկար պատերազմ մը ծագի։

⁂ Սքիւպէն յուլիս 30 թուով Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պուլկար հրոսախումբ մը յարձակած է ոստիկան-զինուորներու վրայ Գարաքէօյ գիւղին մօտ։ Այդ ընդհարումի միջոցին ոստիկան-զինուոր մը սպաննուած եւ երկու հրոսակներ վիրաւորուած են։

⁂ Սքիւպէն կը հեռագրեն թէ Իշթիպի Մէչքովէցի գիւղին մէջ, զինահաւաքութեան առթիւ, խոշտանգումի ենթարկուած են գիւղը հաւաքուած բնակիչները։ Զինահաւաք ջոկատին ժամանումէն վեց օր առաջ, երեսուն գիւղացիներ լեռ ելած են զինուած։ Անցեալ շաբաթ Կօրնօ-Սէլէի գիւղապետը խեղդուած գտնուած է։ Այդ սպաննութեան առթիւ ձերբակալուած գիւղացիները յայտարարած են թէ իրենք երբեք չեն գիտեր ոճրին հեղինակները։ Բոլանքայի Բաշչա գիւղին մէջ, երկրորդ զինահաւաքութեան ատեն, խոշտանգումներ կատարուած են։ Զինահաւաք պաշտօնեան ծեծել տուած է կարգ մը գիւղացիներ, որովհետեւ անոնք յայտարարած էին թէ առաջին զինաթափութեան ատեն յանձնած էին իրենց զէնքերը։ Երկու պուլկար քահանաներ, քանի մը անգամ գանակոծուած են և ծանր վիճակի մէջ կը գտնուին։ Վալթօսին երեք գիւղացիներ, երկուքական հոգի իրարու կապուած, Մանքօվիցի տարուած են բոկոտն։ Մանիվաքի և Պէրովի (Բալանքա) բնակիչները, շրջականներու մէջ ի գործ դրուած խստութիւնները իմանալով, տասը օրէ ի վեր լեռ ապաստանած են։ Երկու գիւղերու պետերը և անդամակցները միայն մնացած են։ Լեսնովոյի մէջ քանի մը գիւղացիներ խոշտանգուած են, իսկ ուրիշներ լեռ փախած են։ Վանքին միակ քահանան անհետացած է։

⁂ Սէլանիկէն կը հեռագրեն թէ, շրջող զրոյցի մը նայելով, Իշթիպի մէջ կատաղի կռիւ մը մղուած է զինուած գիւղացիներու և զօրքերու միջեւ։ Երկու գիւղացիներ սպաննուած են։

⁂ [illegible] թերթը Թուրքօ-պուլկար հաւանական պատերազմի մը վրայ խօսելով, դիտել կուտայ որ եթէ երբեք Յունաստան ալ նոյն միջոցին պատերազմ բանայ, օսմ. կանոնաւոր բանակը, 250,000 հոգիէ բաղկացած, պիտի կարենայ ջախջախել Պուլկարիոյ և Յունաստանի պէս երկու մանուկ պետութիւններ։ Հետեւաբար, կ'եզրակացնէ Թուրք թերթը, այդ պետութիւնները պէտք է դողան։

⁂ Սոֆիայէն կը հեռագրեն Յուլիս 13 թուով. «Լաւատեղեակ աղբիւրէ լուր կը տրուի որ Նախարարաց Խորհուրդը իր վերջին նիստերուն մէջ չէ քննած Մակեդոնիայէն Պուլկարիա ապաստանած մարդոց խնդիրը։ Կառավարութիւնը հաւանաբար պիտի պահէ սպասողական դիրք, Թուրքիոյ հանդէպ թշնամական կամ անբարեկամական ոև է որոշում չպիտի տայ։ Իրենց սովորական տեսակցութեան մէջ, Սոֆիայի Օսմ. դեսպան Ասըմ պէյ և արտաքին գործոց նախարար զօրավար Բաքըրճիեֆ քննած են փախստականներուն՝ Մակեդոնիա իրենց տեղերը դառնալու խնդիրը։ Կառավարութիւնը հաւանած է որ այս խնդիրը կարգադրուի վերջնապէս, միջոցներ ձեռք առնուելուն աշխատութիւն հայթայթելու համար այստեղ գտնուող փախստականներուն։ Կէս օրէն ետք բոլոր նախարարները գացին թագաւորին մօտ, Սրէտնիաքովօ, ուր կը գտնուի Ֆէրտինանտ թագաւոր երեկուընէ ի վեր։»

⁂ Վիեննական լրագիրները կ'ըսեն թէ Մակեդոնիոյ մէջ զէնքերու հաւաքման առթիւ պուլկար լրագիրներու կողմէ Թուրքիոյ դէմ գործածուած լեզուն գէշ տպաւորութիւն գործած է Վիեննայի քաղաքական շրջանակներուն մէջ։ Գործածուած լեզուն կը նկատուի միջամտութիւն մը Թուրքիոյ ներքին գործերուն, և հակառակ ցոյց տրուած գրգռիչ ընթացքին, Մակեդոնիան խաղաղեցնելու համար ի գործ դրուած միջոցները կը շարունակուին։ Օսմ. կառավարութիւնը վճռապէս որոշած է վերջնապէս բարեկարգութիւն հաստատել, ու կը ցաւի որ մէկ քանի տէրութիւններ, և մանաւանդ Պուլկարիա, որ շահ ունի Մակեդոնիոյ խաղաղացման մէջ, գրգռիչ ընթացք կը բռնեն այդ խնդրոյն մէջ։ Հակաթուրք տարրը Պուլկարիոյ մէջ, կը բաղկանայ միմիայն մէկ քանի շրջանակներէ, բայց պուլկար հանրային կարծիքն ալ չունի այնպիսի հանգամանք մը, որ ամրապնդէ բարեկամական յարաբերութիւնները երկու երկիրներուն միջեւ։

⁂ Գոստիվարէն կը հեռագրեն թէ Իշթիպի պուլկար բնակիչները գումարուելով՝ իրենց հաւատարմութիւնը յայտնած են կառավարութեան, և իրենց զայրոյթը պուլկար քօմիթէներու ոճիրներուն դէմ։ Նոյնպէս որոշած են կառավարութեան իմաց տալ քօմիթէներու գործերը և հնազանդիլ կառավարական հրամաններուն։

⁂ Սքիւպի կուսակալը իմանալով որ Քէօսթէնտիլի գտնուող պուլկար փախստականները կը պատրաստուին օսմ. երկաթուղիի գիծերը քանդելու, ձեռնհաս իշխանութեան զեկուցած է այդ պարագան։ Երկու վաշտ ղրկուած են Տէմիր-Հիսար, այդ բանին առաջքը առնելու համար։

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ հելլէն Խորհրդարանի երեսփ. ընտրութեանց կրետական թեկնածուները վերջին պահուն հրաժարած են իրենց թեկնածութենէն, բացի Պ. Վէնիզէլոսէ, որ ապահովաբար պիտի ընտրուի։ Կրետական չորս պետերը հրաժարած են իրենց թեկնածութենէն։

⁂ Կրետական պետ Պ. Միխայլիտաքիս յայտարարած է թէ բացարձակապէս կը հրաժարի հելլէն Խորհրդարանի երեսփ. թեկնածութենէն։ Կը կարծուի թէ միւս թեկնածուներն ալ պիտի հրաժարին։

⁂ Իգտամ թերթը կ'ըսէ թէ պօյքօթը վերջնականապէս դադրեցնելու որոշում մը պիտի տրուի, նկատելով որ հելլէն ապրանքները օտար շոգենաւներով կը փոխադրուին և հելլէնական շոգենաւներն ալ օտարազգիներու վաճառքներ կը փոխադրեն։

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Բիրժեվիա Վիէտոմոսթի ռուս կառավարութեան կը յանձնարարէ չորս դրահաւոր շինելու, երկուքը Սէվաստաբոլի նաւահանգիստին և երկուքը Նիքօլայէֆի նաւահանգիստին համար, որպէսզի ռուս նաւատորմը գերակշռութիւն ունենայ օսմ. նաւատորմին վրայ։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Պատրիարքարանի գործակատարը Սինոդի շաբաթ օրուան նիստին մէջ պարզեց իր տեսակցութիւնը դատական նախարարին հետ, որ երկրորդ թագրիրին ալ մերժած է։ Գործակատարը հրահանգ առաւ երկար տեղեկագիր մը պատրաստելու այս մասին, որ այսօրուան Խառն Ժողովի ու Սինոդի Համագումար ժողովին մէջ պիտի կարդացուի։ Տ. Իօաքիմ պատրիարք Սինոդի նիստին դադարի միջոցին ընդունեց Մեծ-Լոգոթէթ Արիստարքի պէյը և յետոյ մէկ քանի զեկոյցներ ըրաւ Սինոդին, կառավարութեան և պատրիարքարանի միջեւ ծագած վէճի մասին։ Սինոդին մէջ կարդացուեցաւ Տէպրէի մետրապոլիտին մէկ նամակը։ Այդ նամակին համաձայն, տեղւոյն գայմագամը կը պահանջէր մետրապոլիտէն՝ ցոյց տալ այն վայրերը, ուր կը գտնուին իր թեմին վիճելի եկեղեցիները, քուէարկուած օրէնքը գործադրելու համար։

⁂ Իգտամ թերթը կ'ըսէ թէ օսմ. վարիչ շրջանակներուն մէջ կարծիքներու երկու հոսանք կայ. Մէկ մասը կը պնդէ որ կառավարութիւնը բնաւ տեղի չտայ, իսկ միւս մասը կուսակից է հաշտարար քաղաքականութեան, չուզելով ներքին խնդիրներ յարուցանել և Յունաց պէս կարեւոր տարր մը վշտացնել։ Իգտամ այդ լուրերին վրայ խօսելով՝ մտացածին կը համարէ զայն և կ'աւելցնէ թէ իշխանութեան գլուխ գտնուողները համակարծիք են՝ օրէնքը գործադրելու համար։

⁂ Յունարէն լրագիրները կ'ըսեն թէ երկրորդ թագրիրին մերժուելէն յետոյ, Յունաց Պատրիարքարանի կողմէ ոև է դիմում չպիտի կատարուի Ազգ. Ժողովին գումարման մասին, թէեւ այդ Ժողովի գումարման մասին նախնական աշ- [illegible]

⁂ Սէլանիկի նահանգին մէջ եկեղեցիներու օրէնքը սկսած է գործադրուիլ։ Սէլանիկ գաւառին գայմագամը, թաղապետական երկրաչափին հետ, Նովօ-Սէլօ, Կրատապօր և Տաուրպազ գիւղերը երթալով չափած է եկեղեցիները ու դպրոցները։ Գայմագամը յայտարարած է թէ հին եկեղեցիներու ու դպրոցներու ձեւով նորերու շինութիւնը տասնըհինգ օրէն պիտի սկսի։

⁂ Յունարէն թերթ մը կ'ըսէ թէ մէկ քանի օրէ ի վեր կասկածելի մարդիկ կը թափառին Յունաց պատրիարքին բնակարանին շուրջը, Պոյաճըքէօյ, գողերու լապտերներով։ Անոնք երբ մարդ տեսնեն իրենց լապտերները կը մարեն։ Պատրիարքին տան դիմաց բնակող հայ փաստաբան մը ոստիկանութեան իմաց տուած է խնդիրը։ Երկու ոստիկան դրուած է այդ տան առջեւ, հսկողութիւն կատարելու համար։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՕՐԱՆԻ ՄԷՋ

Տիւրզիները իմանալով որ կառավարութիւնը իրենց դէմ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ, խորհրդակցութիւն կատարած են իրենց բռնելիք ընթացքը որոշելու համար։ Երկու հակառակորդ խումբերու բաժնուելով՝ ոմանք ուզած են զիջում յայտնել կառավարութեան և զինաթափ ըլլալ, իսկ ուրիշներ պահանջած են կատաղի դիմադրութիւն մը ընել։ Հպատակութիւն յայտնելու կուսակիցները արդէն իսկ դիմում ըրած են տեղական իշխանութեանց մօտ։ Դէպի Հօրան ղրկուած արշաւախումբին զինուորական գործողութիւնները կ'աւարտին քանի մը օրէն։ Ինչպէս յայտնի է, Տիւրզիները բնաւ տուրք չէին վճարեր։ Այսուհետեւ երբ տուրքերը կանոնաւորաբար գանձուին, պետական գանձը 100,000 ոսկի հասոյթի աւելցում պիտի ունենայ։

ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Կ'ըսուի թէ քանի մը երեսփոխաններ, Խորհրդարանի յառաջիկայ նստաշրջանին, մտադիր են ելմտական նախարար Ճավիտ պէյը հարցաքննել նոր փոխառութեան պայմաններուն վրայ։ Փոթորկալից նիստեր պիտի ըլլան, եթէ երբեք փոխառութիւնը նպաստաւոր պայմաններով չէ կնքուած։

⁂ Նախարարաց Խորհուրդը, եպարքոսին մեկնումէն առաջ գումարուած նիստին մէջ, ելմտական նախարար Ճավիտ պէյը արտօնած է վերջնապէս ստորագրելու փոխառութեան պայմանագրութիւնը։ Ճավիտ պէյ ստորագրած է արդէն։

⁂ Թանին կը հերքէ Բըթի Ժուռնալի սա լուրը թէ ֆրանսական կառավարութիւնը պայման դրած ըլլայ որ յանձնարարութիւններ տրուին ֆրանսական գործարաններու, փոխառութիւնը կնքելու առթիւ, և թէ Ճավիտ պէյ ընդունած չըլլալով, փոխառութեան պարտաթուղթերը չպիտի ընդունուին սակարանին մէջ։

⁂ Ֆիկարօ կ'ըսէ թէ 6 միլիոն ոսկի օսմ. նոր փոխառութիւնը հարիւրին 4ով կնքուած է, իբր երաշխաւորութիւն ստանալով Պոլսոյ մաքսատանց հասոյթները, որոնք վերջին հինգ տարիներուն մէջ, 975,000 ոսկի արտադրած են միջին հաշուով, մինչ փոխառութեան տարեվճարը 300,000 ոսկի է։ Փոխառութեան պարտաթուղթերուն շրջաբերութիւնը հոկտեմբեր ամիսէն առաջ տեղի չպիտի ունենայ։

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ

Պիլէճիքի, Աչաղը-Քէօյի, Քիւպլիի, Պայքէօյի, Սէօյիւտլիի, Վէզիր խանի, Լէֆքէի մետաքսի գործարաններուն մէջ աշխատող 5-6000 հայ, թուրք և յոյն գործաւորներ գործադուլ ըրած են, օրականի յաւելում պահանջելով։

ԵԸԼՏԸԶԻ ԺՈՒՌՆԱԼՆԵՐԸ

Յունարէն թերթ մը կ'ըսէ թէ Ըլտըզի ժուռնալները քննող մասնաւոր յանձնաժողովին զեկուցուած ըլլալով որ կարելի եղածին չափ շուտ աւարտէ իր գործը, յանձնաժողովը նոյն իսկ ուրբաթ և կիրակի օրերը կ'աշխատի։ Այդ յանձնաժողովը, որ կը բաղկանայ ծերակուտական Մէհմէտ Կալիպ պէյէ, Սէրէզի երեսփոխան Միտհատ պէյէ և 13 ազաներէ, մինչեւ հիմա 35000 ժուռնալ աչքէ անցուցած է։ Գլխաւոր ժուռնալճիներն են Թոփանէթարանի նախկին վերատեսուչ Իսմայիլ փաշա, պատերազմական ու ծովային նախկին նախարարները՝ Րիզա եւ Հասան փաշաները, տպագրական նախորդ տեսուչ Թեւֆիք պէյ։ Ըլտըզի մէջ նոր երեւան հանուած հինգ սնտուկ ժուռնալները չեն քննուած տակաւին։ Յունարէն թերթին բառերին նայելով, երեսփոխաններու պատկանող քանի մը ժուռնալներ գտնուած են։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ, առջի օր, Պէրլինի մէջ այցելած է սակարանը։ Ներկաներուն կողմէ համակիր ընդունելութիւն մը գտած է։

⁂ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Քիտէրլէն Վախթէր հացկերոյթ մը տուած է ի պատիւ Ճավիտ պէյի։ Ներկայ էին դեսպան Նիզամի փաշա, սեղանաւորական հաստատութեան վարիչներ և օսմ. դեսպանատան ու արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատարներ։

⁂ Ճավիտ պէյ որոշած է Պոլիս դառնալ, քանի մը օր Սէլանիկ մնալէ յետոյ։

⁂ Նորտ Տօյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ Ճավիտ պէյի Գերմանիա [illegible] կը գրէ. «Ճավիտ պէյ օսմ. կայսրութեան պետական մարդոց մէջ ամենէն աչքառուներէն մէկն է։ Նոր-Թուրքիոյ ամենէն գործօն ներկայացուցիչներէն մէկը, իր գլխաւոր ջանքն է օսմ կայսրութեան տնտեսական կացութիւնը կանոնաւորել և զարգացնել։ Նկատելով որ ամէն պետութեան մէջ կառավարական և վարչական այդ ճիւղը կարեւորութիւն ունի, դիւրին է ըմբռնել թէ Թուրքիոյ բարգաւաճման համար ինչ նշանակութիւն ունի ելմտական նախարարին ցոյց տուած յաջող գործունէութիւնը։ Օսմ. կայսրութեան կատարած փոխանցումը՝ նոր մեթոտներ գործադրելու համար, ելմտական նախարարը դժուարին հարցերու առջեւ կը դնէ, որոնց լուծումը ո՛չ միայն կը պահանջէ գերազանց ճարտարութիւն մը ելմտական մասնագիտութեան մէջ, այլեւ քաղաքական բարձր կարողութիւն։»

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

«Իճիփշըն Կազէթ»ի Լոնտոնի թղթակիցին հաւաստի աղբիւրէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, անգլիական կառավարութիւնը որոշած է աւելցնել Եգիպտոսի մէջ իր ունեցած զինուորական ուժերը արդի խառնաշփոթութեանց պատճառաւ, որոնք կը կասեցնեն երկրին յառաջդիմութիւնը։

⁂ Եգիպտական Ազգայնական կուսակցութեան պետ Ֆարիտ պէյի ծանօթ դատը տեսնուելով պատժական վերաքննիչ ատեանին առջեւ, Ազգայնական կուսակցութեան պետը երկու ամսուան բանտարկութեան դատապարտուած է։ Ֆարիտ պէյ Խտիվ Իսմայիլ փաշայի յիշատակին կանգնելի արձանի մը համար բացուած հանգանակութեան մը առթիւ բաւական սուր յօդուած մը գրած էր հանգուցեալ Խտիվ Իսմայիլ փաշայի դէմ։

⁂ Շէյխ-էլ-Կայաթիի ծանօթ դատը պատժական Ատեանին առջեւ տեսնուելով, Շէյխ-էլ Կայաթի ի բացակայութեան 1 տարուան, Շէյխ-Ապտ-էլ-Ազիզ Շաուիշ 3 ամսուան և ուրիշ 2 ամբաստանեալներ երկերկու ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեցան։

⁂ Սթօքհոլմէ քաշուած Րիւթէրի գործակալութեան մէկ հեռագրին համաձայն, Եգիպտոսի Ազգայնական Կուսակցութեան պետ Մոհամմէտ պէյ Ֆարիտ խաղաղութեան միջազգային համաժողովէն խնդրած է համամիտ գտնուիլ Եգիպտացի Ազգայնականներու դատին ու արձանագրել Եգիպտոսի խնդիրը յառաջիկայ տարի Հռոմի մէջ գումարելի համաժողովի ծրագրին մէջ։ Համաժողովը որոշած է խնդիրը յանձնել Պեռնի Պիւրոյին։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Գերմանիայէ գնուած երկու դրահաւորները, Վիւսսէնպուրկ և Քիւրֆիւրսթ Ֆրիտրիխ Վիլհէլմ ճամբայ ելած են դէպի Պոլիս։ Նախարարաց Խորհուրդին որոշումով, այդ երկու դրահաւորները պիտի կոչուին Պարպարօս Խայրէտտին և Թուրկուտ Րէիս։ Կայսր. իրատէ մը վաւերացուց այդ որոշումը։

⁂ Թորփիլանաւերու նաւաբաժինը հրաման ստացած է պատրաստուելու, մէկ քանի օրէն ճամբայ ելլելու համար։

ԹՈՒՐՔՕ-ՀԵԼԼԷՆ ԾԱՆՐ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ

Գարաֆէրիէէն կը հեռագրեն թէ յուլիս 27ին ընդհարում մը տեղի ունեցած է թուրքօ-հելլէն սահմանագլխին վրայ, Տօմէնիքօյի մէջ։ Փրօկրէ տը Սալօնիք սապէս կը պատմէ այդ դէպքը։ Տասնըհինգի չափ հելլէն զինուորներ սահմանագլխին մօտեցած էին, ներս մտնելու համար։ Օսմ. կայանին պահակը ազդարարած է զինուորներուն՝ կանգ առնել։ Այս վերջինները չեն անսացած այդ հրամանին։ Պահակը օգնութեան կանչած ըլլալով իր ընկերները, ընդհարում մը առաջ եկած է։ Օսմ. զինուորները փոքրաթիւ ըլլալնուն, ամէնքն պիտի սպաննուէին, եթէ երբեք մօտակայ օսմ. կայանէն օգնութեան չհասնէին։ Հրացանաձգութիւնը երեք ժամ տեւած է։ Հելլէնական երեք զինուորներ սպաննուած և թուրք քանի մը զինուորներ վիրաւորուած են, որոնց թիւը յայտնի չէ։ Աթէնքի օսմ. դեսպանատան գործակատարը հրահանգ ստացած է հելլէն դահլիճին մօտ դիմումներ ընելու, որպէս զի այդ կարգի դէպքեր չըպատահին։

ԱՀՄԷՏ ՐԻԶԱ ՊԷՅ ԳՕՆԻԱՅԻ ՄԷՋ

Երեսփ. Ժողովի նախագահ Ահմէտ Րիզա պէյ, անցեալ ուրբաթ օր, Գօնիա հասած է մասնաւոր կառախումբով։ Ջերմագին ընդունելութիւն մը կատարուած է ժողովուրդին և տեղական իշխանութեանց կողմէ։ Յաջորդ օրը, երկաթուղիի կայարանին մէջ հացկերոյթ մը տրուած է թաղապետութեան կողմէ։ Սիրալիր բաժակաճառեր արտասանուած են։ Կիրակի օր, նախագահը Գօնիայի դաշտագետնին ռազմական աշխատութիւնները աչքէ անցուցած է։ Պաշտօնեաները լաւ ընդունելութիւն կատարած են։

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Թայմզ ալպանիական խնդրին վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Իրաւ է որ Թուրք կառավարութիւնը յաղթանակ մը տարաւ ալպանիական տարրին վրայ, բայց միւս կողմէ պարտութիւն կրեց, որովհետեւ իր գործելու եղանակով ալպանիական խնդիր մը ստեղծեց, որ մոխիրներու տակ թաղուած է։ Ուշ կամ կանուխ, այդ խնդիրը սպառնալից ուժգնութեամբ մը երեւան պիտի գայ սիսթէմաթիք կերպով կազմակերպուած շարժումի մը մէջ, ինչ որ արդիւնքն է Ժէօն Թիւրքերու կողմէ գործածուած մեծ սխալին։»

⁂ Բրիզրէնտէն կը հեռագրեն թէ Պատերազմական Ատեանը մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտայ։ Համբաւաւոր պարագլուխ Րիւսթէմ Քաբաշ մահուան դատապարտուած է։ Տասներկու հրոսակներ ազատուած են։ Սէլիմտաշ ու պայրաքտար Հասան հնազանդութիւն յայտնած են։ Շքոտրայի շրջակաները ընդհարում մը առաջ եկած է, բայց արդիւնքը յայտնի չէ տակաւին։ Զէյնէլ, Հիւսէյն և Ապտալ պայրաքտարները, որոնք Պատերազմական Ատեանի կողմէ մահուան դատապարտուած և խոյս տուած էին, Քաչանիքի շրջակաները ձերբակալուած են ընդհարումէ մը յետոյ։ Հաստատ լուր կայ որ զինուորական գործողութիւնները աւարտին 15 օրէն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Թանի Պէրլինի թղթակիցը կը հեռագրէ. «Օրաթերթերը կը ծանուցանեն որ, Սուրիոյ մէջ, Հայֆայի բնիկներուն կողմէ նոր ծայրայեղութիւններ գործուած են գերման գաղթականներուն վրայ։ Բէթլէհէմցի վեց ֆէլլահներ, Հայֆայի մօտ, ագարակէ մը ներս կը մտնեն արջառ գողնալու համար. ագարակատէրը վրայ կը հասնի, բայց բազմաթիւ գնդակներ ընդունելով՝ կը վիրաւորուի։ Պոլսոյ գերման դեսպանը դիմումներ ըրած է Բ. Դրան մօտ՝ ոճրագործներուն անյապաղօրէն պատժուիլը պահանջելու համար։ Վեսենպուրկ և Քիւրֆիւրսթ-Ֆրիտրիխ-Վիլհէլմ, որոնք վերջերս Թուրքիոյ ծախուեցան, օգոստ. 13ին Վիլհելմսհավենէն պիտի մեկնին Պոլիս երթալու համար։ Քառասուն Թուրք սպայ և նաւազ, որոնք Պոլիսէն մեկնած են Գերմանիա երթալու համար, նաւերը պիտի առնեն։ Միւս կողմէն օսմ. ծովային նախարարութեան համար Տանծիկի նաւարաններուն մէջ շինուած 500 թոնոնոց երկու թորփիլանաւեր դէպի Պոլիս ճամբայ ելած են։ Նոյն թերթին թղթակիցը օսմ. կառավարութեան կողմէ գնուած դրահաւորներու մասին տիրող ընդհանուր կարծիքը սա է որ Թուրքիա երեւակայական վտանգներու առաջքը առնելու համար միեւնոյն սխալումներուն մէջ կը մոլորի, որովհետեւ հինցած, խնդրական օգտակարութիւն մը ունեցող և անմիջապէս գործածութենէ ելնելու դատապարտուած նաւեր կը գնէ [illegible]։»

ՕՍՄ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԳԱՐԱՏԱՂԻ ՄԷՋ

Համիտիէ յածանաւը, իր մէջ ունենալով օսմ. պատուիրակութիւնը, որ օսմ. կառավարութեան կողմէ ներկայ պիտի գտնուի Նիքոլա իշխանին գահակալութեան յիսնամեակի հանդէսներուն, Անթիվարի հասած է։ Ի պատիւ հիւրերուն, Անթիվարի դրօշազարդուած էր։ Պատուիրակութիւնը ընդունուած է Բիէր իշխանին, կառավարչին և օսմ. դեսպանատան պաշտօնեաներուն կողմէ։ Թօրօլիցայի գծակին մէջ տրուած հացկերոյթէ մը յետոյ՝ պատուիրակութիւնը Չէթինէ գացած է օթօմօպիլով։ Կէս օրէն առաջ հոն հասած է։ Իր մուտքը ողջունուած է թնդանօթի 19 հարուածներով։ Զինուորական պատիւներ ընծայուած են և նուագախումբը օսմ. քայլերգը նուագած է։ Տանիլօ իշխանը պալատան առջեւ կը սպասէր պատուիրակութեան։ Նիքոլա իշխանը, նախարարներով և բարձրաստիճան պաշտօնատարներով շրջապատուած, Հիւսէին Հիլմի փաշան և պատուիրակութեան անդամները ընդունած է։ Հիլմի փաշա պատերազմական պաշտօնատուն իջած է։ Քաղաքը դրօշազարդուած էր Գարատաղի և օսմ. դրօշներով։ Օսմ. հիւրերու ժամանման առթիւ մեծ բազմութիւն մը խռնուած էր պալատան առջեւ։

ԿԻՆ ԲԺԻՇԿ

Որոշուած է կիներու արտօնութիւն տալ Թուրքիոյ մէջ բժշկութիւն ընելու, բայց օսմ. հպատակ կիները միայն իրաւունք պիտի ունենան բժշկական արուեստը ի գործ դնելու, բժշկական վկայականը ստանալէ յետոյ։

ՅՈՅՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐԸ

Իգտամ թերթը կ՚ըսէ թէ յոյն երեսփոխաններու խումբը, յառաջիկայ շաբթու, յիշատակագիր մը պիտի ներկայացնէ կառավարութեան։ Այդ յիշատակագրին մէջ պարզուած պիտի ըլլան Յոյներու ողբալի վիճակը, մանաւանդ Մակեդոնիոյ մէջ, և անոնց գանգատները տեղական իշխանութեանց դէմ։ Նոյնպէս այդ յիշատակագրին մէջ ի վեր պիտի հանուին եկեղեցիներու օրէնքը և Յունաց պատրիարքարանի անձուկ վիճակը։

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վարչապետ Հագգը փաշա շաբաթ օր Վիէննա հասնելով, տեղւոյն օսմ. դեսպան Մուստաֆա Ռէշիտ պէյի կողմէ ընդունուած է։ Եպարքոսը օթէլ Էմբէրիալ իջած է։ Հագգը փաշա այցելութիւն տուած է անձնական բարեկամ Տավուռա էֆ.ի, որ Վիէննա կը գտնուի դարմանուելու համար։

⁂ Եպարքոսը, առջի օր, Մարիէնպատ ժամանած է։ Կայարանին մէջ ողջունուած է պարոն Էրէնթալի և տեղական իշխանութեանց կողմէ։ Վարչապետը օթէլ Վայմար իջեւանած է։

ՕՍՄ. ՍՊԱՆԵՐ ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

Պրուքի նշանառութեան վարժարանին մէջ իրենց ընթացքն աւարտած օսմ. սպաները Վիէննա ժամանած են առջի օր կէս օրէն առաջ։ Պրուքէն մեկնելէ առաջ նշանառութեան մրցում մը տեղի ունեցած է, որուն մէջ Ա. մրցանակը շահած է Թուրք սպայ մը։ Իրիկուան, Վիէննայի օսմ. դեսպանը հացկերոյթ տուած է ի պատիւ սպաներուն։ Ներկայ էին նաեւ օսմ. դեսպանատան պաշտօնէութիւնը, օսմ. սպայակոյտին դէր նախագահ Նազըմ փաշա, որոնք այս պահուս կը գտնուին Վիէննա, Թուրքիոյ, Ռումանիոյ և Սպանիոյ զինուորական կցորդները, Պոլսոյ աւստրիական զինուորական կցորդը և Նշանաձգութեան զինուորական վարժարանին ուսուցիչները։ Հացկերոյթի միջոցին դեսպանը շնորհակալութիւն յայտնած է Թուրք սպաներուն ընծայուած հիւրասիրութեան համար, բաժակ պարպելով Ֆրանց Յոզէֆ կայսեր կենաց։ Վարժարանին տնօրէն զօրավար Շթէօկէր ալ շեշտած է Թուրք սպաներուն եռանդը, փառասիրութիւնը ու կարողութիւնը, և բաժակ պարպած է Սուլթանին կենաց։

ՀԵԼԼԷՆԱՀՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒՄԸ. Բերայի կառավարիչ Մուհիէտտին պէյ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրած է հելլէնահպատակ Պ. Բլիթասի գրասենեակին մէջ կատարուած խուզարկութեան վրայ.— «Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կատարեց Թինոսցիներու Եվանկէլիզմոս ընկերութեան նախագահ Պ. Փիլիթասի գրասենեակին մէջ, ընդհանուր դատախազին որոշումով, տեսնելու համար թէ ինչ է այս ընկերութեան կազմութիւնը և ինչ կ՚ընէ։ Բերայի ոստիկանութիւնը ուրիշ խուզարկութիւն չպիտի կատարէ, և հելլէն ուրիշ ընկերութիւններու դէմ հետապնդում չպիտի ընէ։» Մուհիէտտին պէյ զարմանք յայտնած է որ հելլէն հիւպատոսարանը խուզարկութեան մասին հաւանութիւն յայտնելէն առաջ, թագրիր մը ղրկած է Բերայի կառավարչութեան, բողոքելով դատական իշխանութեան ընթացքին դէմ, որովհետեւ հելլէն ընկերութիւնները կազմուած են ընկերակցութեանց օսմ. օրէնքին համեմատ։ Բերայի կառավարիչը ըսած է նաեւ թէ կառավարութիւնը ուզած է հասկնալ Թինոսցիներու ընկերութեան դերը, և տեսնել թէ անիկա պաշտօնական արտօնութեամբ կազմուած է։ Պէտք չէ դէպքերը չափազանցել, ըսած է Մուհիէտտին պէյ։ Առանց անվիճելի ապացոյցներու, ոչ մէկ հելլէն ընկերակցութիւն կամ հաստատութիւն անհանգիստ պիտի ըլլայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒԵՐԻՉ ՊԱՅՔԱՐ

Կիրակի օրուան Արեւելքի մէջ, իբրեւ առաջին յօդուած, հրատարակեցինք, մեր գաւառացի աշխատակիցներէն՝ Պ. Լեւոն Սրապեանի մէկ ուշագրաւ յօդուածը, որուն մէջ մեր Թղթակիցը մատնանիշ կ՚ընէր այն պատճառները որոնք յառաջ բերին հակայեղափոխական հոսանք մը, և կուսակցական շարքերուն մէջ մաքրագործումի պէտքին մասին կը խօսէր։

Այս գրութեան մէջ նախ եւ առաջ աչքի կը զարնէ սա իրողութիւնը թէ՝ միայն Պոլիսն ու Իզմիրը չեն որոնք դէմ դարձած են յեղափոխութեան ինքնակոչ մենավաճառներուն, ինչպէս մեզի հաւատացնել կը ճգնին կուսակցական օրգանները, այլ նոյնիսկ գաւառացիներու լրջամիտ ու ողջախոհ մասն ալ Պոլսեցիին ու Իզմիրցիին չափ հիասթափ զարթում մը ունենալու վրայ է։

«Անթաքուցելի աւելի ծանրակշիռ հանգամանք մը առած է, կը գրէ Լեւոն Սրապեան, հակակուսակցական հոսանքը՝ գաւառներու մէջ։ Պոլիս նստողները շատ դժուարաւ կրնան իրական գաղափար մը կազմել այն յարաճուն հրդեհին վրայ, որ գաւառէ գաւառ կ՚արշաւէ, լափլիզելով ամէն ինչ որ կուսակցական է, և որուն ճարճատիւնները միայն կը հասնին մայրաքաղաք։ Երէկի պաշտուածներն՝ այսօր կ՚այպուին անխնայ։ Կուսակցութիւններն ու մամուլի լրջախոհ դասակարգը ա՛լ մէկ դի դնելու են յարձակողական քաղաքականութիւնն և գլուխ գլխի տուած՝ զննելու են բուն կորիզը այս չարագուշակ իրականութեան, հիմնովին բարեփոխելու գալով, դեռ ժամանակը չանցած, զի՛ եթէ առանց երկար կուսակցութիւն բառը անդառնալիօրէն համանիշ պիտի դառնայ ատելութեան»։

Ինչպէս կը տեսնուի՝ յօդուածագիրը չէրիաթճի մը չէ, ո՛չ ալ փոթթոցաւոր հայ Սոֆթա մը, չէրիաթճիի քիչ մը աւելի թունդ տեսակը որ վերջերս ասպարէզ ելաւ, այլ համակրող մը յեղափոխութեան որ, ցաւ ի սիրտ, ողբալի իրողութիւն մը կը հաստատէ և անոր դարման մը գտնել կը ճգնի։ «Շէրիաթճի,» «Սոֆթա,» «Մատնիչ,» «Դաւաճան,» «Ռէաքսիոնէր,» «Մարտ 31 եան» կամ ասոնց նման չարագոյն թաւանական մակդիրներով մկրտուողներէն շատեր ալ անա՛ ճիշդ պ. Լեւոն Սրապեանի նման սրտցաւ Հայեր են, որոնք սիրելով հանդերձ յեղափոխութիւնը, չեն կարող աչք գոցել յանուն այդ յեղափոխութեան կատարուած յանցանքներուն վնասակար և երբեմն չի՛ար արարքներուն և ցաւելով կը տեսնեն որ գործուած սխալանքները պատճառ կ՚ըլլան որ ժողովուրդը անձերն ու սկզբունքները իրարու հետ շփոթելով հակառակորդ կը դառնայ յեղափոխութեան և այսպէսով վտանգաւոր գործիք մը կ՚ըլլայ իրապէս յետադիմական փոքրաթիւ խումբի մը ձեռքը։

Պ. Լեւոն Սրապեան մի առ մի և շատ ճշգրտօրէն ցոյց կու տայ այն պատճառները որոնք արդի հակայեղափոխական հոսանքին ծնունդ տուին թէ՛ գաւառները և թէ մայրաքաղաքին մէջ։ Ապաշնորհաբար անոնցմէ գլխաւորագոյնը և, կարելի է ըսել, այն որ միւս բոլոր պատճառները իր մէջ կը խտացնէ՝ անարժան և աղարտուած անձերու կուսակցական շարքերուն մէջ մուտք գտնելն ու անոնցմէ հովանաւորուիլն է։ Ու այդպիսի անձերու ներկայութիւնը յեղափոխական կուսակցութիւններու մէջ, բացառութիւններ չեն, դժբախտաբար։

Հասարակ ոճրագործներ, գողեր, խաբեբաներ, դրամաշորթներ յաջողած են այս կամ այն կուսակցութեան մէջ մտնիլ և յանուն յեղափոխութեան առաջ տանիլ իրենց շահատակութիւնները։ Բաց աստի, իրենց անհատական ուժովն ու կարողութիւններովը ոչ և է դիրքի հասնիլ չկրցող կարգ մը չգիտուր, չմշակուած, հասարակ ու աննշան մարդիկ կուսակցութիւնները իրենց միջոց ընտրած են, զանոնք իբրեւ պատուանդան գործածելով՝ դէպ ի վեր ելլելու համար։ Եւ կուսակցութիւնները չափազանց ներողամտութեամբ վարուած են այդպիսիներուն հանդէպ, աւելի կարեւորութիւն տալով քանակին՝ քան թէ որակին։

Պատրիկ Հանէեանի մը առեւանգումը, «Հանգամանքաւոր» դաշնակցականի մը՝ Միշոյի՝ կողմէ, պէտք է ընդունիլ որ բարոյական մեծ հարուած մը եղաւ Դաշնակցութեան համար։ Եւ ասիկա առանձին, բացառիկ դէպք մը չէ։

Արտասահմանի մէջ իրենց չիլ ու պղտոր կեանքը ծանօթ ի՛նչ տարօրինակ արարածներ ճանչցանք որոնք, ազատութենէն առաջ, Պոլիս գալով, անուն ու մականուն փոխեցին և այս կամ այն կուսակցութեան մէջ մտնելով, «գործիչ» «հերոս» «յեղափոխական» ու նամանաւանդ՝ մաքուր մարդ դարձան, այնքան մաքուր որ սկսան ուրիշներուն չհաւնիլ, և իրենց հետ բաղդատել՝ բարոյապէս ցած գտնելով զանոնք։

Եւ կուսակցութիւն մը այսպիսի տարրերով խճողուած ըլլալով, բնականաբար չկրնար պահել իր բարոյական բարձրութիւնը, հեղինակութիւնն ու ազդեցութիւնը։

Փոխանակ երեւակայական չէրիաթճիներ, համիտականներ կամ հակայեղափոխականներ տեսնելու իրենց դէմը, կուսակցութիւնները եթէ կ՚ուզեն վերստին տիրանալ ժողովուրդի համակրանքին, թո՛ղ լրջօրէն ու արմատապէս մաքրագործեն իրենց շարքերը և այն ատեն պիտի տեսնեն որ ժողովուրդը իրենց հետ ու իրենց չափ յեղափոխական է։

Կուսակցական շարքերու մաքրագործումի պէտքը միայն մենք, յեղափոխութեան համակիրներս, չենք որ կը զգանք, այլ նաեւ նոյն այդ կուսակցութեանց ամէնէն եռանդուն ու գործօն անդամները, որոնցմէ շատեր, և ո՛չ աննշաններէն, կամաց կամաց մեկուսացած են ու հեռացած այդ կուսակցութիւններէն հո՛ն տիրող ապականութենէն սրտաբեկ եղած։

Եւ այս պարագային մէջ երբ կուսակցականները կ՚ելլեն յանուն ընկերային կամ հանրային բարոյականի աս ու ան ամբաստանել և Կատոնեան ձեւեր առնել, ծիծաղելիէ աւելի բան մը կը դառնան։ «Հա՛ն նախ զգերանն յականէ քումմէ,» ինչպէս պիտի ըսէր Ց. Շահրիկեան, եթէ Յիսուսի տեղը ըլլար։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. Պատրիարք հայրը երէկ ընկերակցութեամբ գործակատարին Բ. Դուռ գնաց և ի բացակայութեան Նէճմէտտին պէյի այցելեց ներքին գործոց նախարարին և մէկ ժամու չափ տեսակցեցաւ։ Ն. Ամենապատուութիւն այս առթիւ ցոյց տուաւ Տիօրթ Եօլէ ստացած հեռագիրը, տեղւոյն մէջ պատահած վերջին դէպքի մասին և պահանջեց որ չարագործները փութով ձերբակալուին և արդարութեան յանձնուին։ Յետոյ դարձեալ խնդրոյ առարկայ ըրաւ Մուշի սպանութիւններու հեղինակներուն մինչեւ այժմ չի ձերբակալուիլը։ Թալէաթ պէյ խոստացաւ հարկ եղածը գործադրել։ Ս. Պատրիարք հայրը խօսեցաւ նաեւ հողային խնդիրներու և Ատանայի որբերուն ու այրիներուն յատկացուած գումարի մասին, որ մինչեւ այսօր չէ յանձնուած պատրիարքարանին։ Ս. Պատրիարքը կրթական նախարարին գնաց բայց Էմրուլլահ էֆ. հոն չըլլալով, իր այցաքարտը թողուց։ Այցելութիւն տուաւ նաեւ երկրագործ. նախարար Մավրոքորտաթօ էֆ.ի և հայ աղքատիկ ուսանողներ ձրիաբար երկրագործ. վարժարաններու մէջ ընդունուելուն պէտքը շեշտեց։ Նախարարը խոստացաւ։

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պանդերմայէն բազմաստորագիր հանրագրութիւն մը եկած է Պատրիարքարան, որով եկեղեցիներու բանախօսութիւններու առջեւ բաց պահուիլը կը պահանջեն։

ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՄԸ ԱՐԱՐՔԸ

Կիրակի օր Մայր Եկեղեցին Թատր հանդիսացեր է քահանայի մը անվայել մէկ արարքին, զոր արժանահաւատ անձեր պատմեցին մեզի, խնդրելով որ այս մասին կրօն. ժողովին և անոր Ս. Նախագահին ուշադրութիւնը հրաւիրենք։ Կիրակի առաւօտ պատարագի արարողութեանց ներկայ կը գտնուէր Զարաանճապի Տ. Սարգիս քն. տեղւոյն քահանաներէն և կրօն. ժողովոյ անդամ Տրդատ քն. Պօյաճեանի հրաւէրով, որ փիլոն ալ կու տայ։ Պատարագի միջոցին՝ պատարագիչ Տ. Միքայէլ քն. յարգանք մը ըրած ըլլալու համար գաւառացի քահանային կը հրաւիրէ որ մաղթանքը ինք ըսէ. յետոյ Հաւատամքի ատեն Տ. Պօղոս քն. Պէյազեան իր կարգին կ՚առաջարկէ որ «Հաւատամք»ի աւետարանը կարդայ։ Տէր Սարգիս հայր որ երկար ատեն Զարաանճապէն հեռացած և հետեւաբար հոգեւոր մխիթարութենէ զրկուած էր, ուրախութեամբ կ՚ընդունի առաջարկը և պահարան կը մտնէ ու կը հագնի շապիկը։ Յանկարծ Տ. Գէորգ քն. Պաղալեան բարկութեամբ ներս կը մտնէ պահարանէն և կը հարցնէ Տ. Սարգիսի թէ ո՞վ իրաւունք տուաւ իրեն շապիկ հագնելու։ Պանդուխտ քահանան կը պատասխանէ թէ Տ. Պօղոս հայրը տուած է. ասոր վրայ Տ. Գէորգ կ՚սկսի բարձրաձայն բանակռիւ մը Տ. Պօղոսի հետ թէ՝ ինք իրաւունք չունի գաւառացի տէրտէրի մը շապիկ հագցնելու, թէ՝ կրնայ ըլլալ որ Աւետարանը սխալ կարդայ, և ձայները կը բարձրանան ու այս միջոցին Տ. Գէորգ կը հրամայէ գաւառացի քահանային հանել շապիկը, որ կը համակերպի պարզապէս եկեղեցիին մէջ խնդիր չհանելու և գայթակղութեան մը տեղի չտալու համար։ Զարմանալի է որ պարզ քահանայ մը, առանց նկատի առնելու վայրը, ժամանակը և մանաւանդ իր աւագերէցին կողմը եղած թոյլտուութիւնը կը համարձակի իր կամքը քալեցնել և հանել տալ շապիկը պանդուխտ քահանայի մը կռնակէն, որ իր հօտին սիրոյն համար ելեր Պոլիս եկեր է ու դուռէ դուռ կը պտտի լուծելու համար հողային խնդիրը։ Կրօն. ժողովին կը մնայ կանչել յիշեալ քահանան և բացատրութիւն պահանջել իր այս արարքին համար։

ՕՐՈԶՏԻ ՊԱՔ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԷՕՄԷՐ ԷՖ. ԽԱՆ, ՊԱՂՉԷԳԱՊՈՒ, ՊՈԼԻՍ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԵՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԱԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է
ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Կարճ և երկար գուլպայ, ֆանէլա, քաշ-քօրսէ, սուրթրրա, շապիկներ, այրերու, կիներու և տղոց յատուկ պատրաստ զգեստներ, պլուզներ, ժիւպեր և ժիւպօններ, բէնեուարներ, քօրսէներ, թաշկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ և անձրեւանոցներ, անուշահոտութիւններ, դանակեղէն, մարօքէնէ առարկաներ, ճամբորդութեան և բարիզեան ապրանքներ, տանին առարկաներ, թօհաֆիէ, ժանեակներ, պրօտրրի, մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն և բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կարասիներ, ժամլաթ, լինէօլէում, ժամացոյց և ոսկերչական ապրանքներ։

Մեծ վաճառում բրդեղէն կտորներու խիստ աժան գիներով։

Օրոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ՓՖԱՖ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը հաւասարի այդ արժէքը ունեցող ուրիշ ոեւէ ժամացոյց։

ՄԻԹԻՆԿՆԵՐԸ

Գահիրէի Լուսաբեր-Արեւ թերթին մէջ կը կարդանք թէ Եգիպտական կառավարութեան կողմէ Առաջնորդ Հօր պաշտօնեայ մը ներկայանալով Աղեքսանդրիա, զեկուցած է որ առհասարակ միթինկները արգիլուած են Եգիպտոսի մէջ՝ ց՚նոր տնօրէնութիւն։

Տէր և Տիկին Կարապետ Խոսրովեան, Տէր և Տիկին Հմայեակ Խոսրովեան, Օր. Մաքրուհի Խոսրովեան, Գարեգին էֆ. Խոսրովեան, Օր. Սիրանոյշ Խոսրովեան, և Խոսրովեան ու Ինճէճեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը

ՕՐ. ՎԱՐԴԱՆՈՅՇ ԽՈՍՐՈՎԵԱՆԻ

որ երէկ առտու իր հոգին աւանդեց Հէյպէլի կղզին մէջ։ Յուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի, այսօր, Գնալը կղզիի եկեղեցին մէջ, ժամը 3ին։

Ծանօթ.— Մահազդ ղրկուած չըլլալով՝ կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

Կամուրջէն շոգենաւը կը մեկնի ժամը 2ին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԲԱՍԹՐՄԱՃԵԱՆ ԷՖ. ՎԵՐՋԱՊԷ՛Ս ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

Բեթերսպուրկի օսմ. դեսպան Թուրխան փաշա Բ. Դուռ ուղղած հեռագրով մը կը ծանուցանէ թէ օսմ. երեսփոխան Բաստրմաճեան էֆ. ազատ արձակուած է։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՊՏՈՅՏԸ

Սուլթանը, երէկ առտու, Էրթօղրուլ զբօսանաւով Նիկոմիդիա գնաց և կէս օրուան ճաշը ըրաւ Թիւթիւն Չիֆթլիքի մէջ։ Կայսեր հետ կը գտնուէին Պատերազմական Նախարար Շէվքէթ փաշա և պալատական պաշտօնատարներ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Աւստրիական, Ռումանական եւ սերպիական դեսպանները, երէկ, այցելեցին արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Յովհաննէս էֆ. Գույումճեանի։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ուրֆայէ կը տեղեկացնեն թէ Աղաճան Յովսէփեան անուն երիտասարդը Աբրահամ Գէորգեանի հետ առնելիքի խնդրի մը պատճառաւ կռուելով, փորէն ծանրապէս վիրաւորուած է Աբրահամի կողմէ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՀԻՃԱԶԻ ՄԷՋ

Հիճազի կուսակալութեան մէջ ամէն տարի տասը-քսան հազար հոգի թիֆօյէ և ուրիշ հիւանդութիւններէ կը մեռնին։ Ասկէ զատ շատ անգամ քօլերայէ և ժանտախտէ ալ մեծ թուով վարակուողներ կան։ Այս պատճառաւ կարգ մը երկիրներէ Հիճազ ուխտի երթալ ուզող ուխտաւորներ կ՚արգիլուին ուխտի երթալէ, տարափոխիկ հիւանդութիւն մը չփոխադրելու համար։ Ուստի Հիճազի կուսակալութեան մէջ կազմուած է առողջապահական ժողով մը, որ իրեն յատկացուած գումարով մը, պիտի աշխատի ամէն միջոցներով այդ տեսակ տարափոխիկ հիւանդութիւնները, մանաւանդ քօլերայի եւ ժանտախտի պէս համաճարակներու առաջքն առնելու բոլոր միջոցները խորհիլ եւ գործադրել։ Այդ նախզգուշական միջոցներուն շնորհիւ Հիճազ ալ ամենամաքուր երկիրը պիտի դառնայ։

ԱԼՊԱՆԻԱ

Քոսովայէ կը տեղեկացնեն Բ. Դրան թէ Միթրովիճայի, Վէլչէթերինի, Թէրզովիչէնի, Տիագովայի, Բալանգայի, Սէնիճէի և Վիգանի կառավարական շէնքերու կառուցման իբր ծախք գնահատուած է՛ 619, 644 ղրշ.։ Կատարուած քննութենէ մը յետոյ, ներքին գործոց նախարարութեան պէտք եղածը գործադրել։

ԳԵՐՄԱՆ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԸ

Գերմանիոյ մէջ կատարուելիք ռազմափորձերուն ներկայ գտնուելու համար, սպայակոյտի պետ Իզզէթ փաշա, սպայակոյտի երկու սպաներու հետ, երէկ Պոլսէն Գերմանիա մեկնեցաւ երկաթուղիով։

ՉԱՐԱԿԱՄՆԵՐԸ ՊԱՐՏՈՒԱԾ

ԿԱՄ

ՄԽԵՑԷՔ ՄԻԱՅՆ ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ ԹՈՒՂԹՈՎ

Սուլթանիէ սիկարի թուղթին քիչ ժամանակուան մէջ գտած բուռն համակրանքը՝ իր օգտակար առաւելութիւններուն գնահատուած ըլլալը կ՚ապացուցանէ, որուն համար գոհունակութիւննիս կը յայտնենք։

Յարգելի հասարակութիւնը առանց կարեւորութիւն տալու խել մը չարակամներու կողմէ Սուլթանիէն վարկաբեկելու համար ի գործ դրուած էնթրիկներուն, դարձեալ քաջալերած է սոյն հանրօգուտ ձեռնարկը, որուն համար մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնենք։

Կրկին կը յանձնարարենք Սուլթանիէ սիկարի թուղթը՝ որ հրապարակի վրայ գտնուած թուղթերուն հետ բաղդատութեան չդրուելու առաւելեան բնաւոր է իր մասնաւոր յատկութիւններով։

Բոլոր ֆրանսական մաքուր խմորէ պատրաստուած ըլլալով, առաջին փորձով իսկ պիտի տեսնուի որ թուղթի հոտ չունի, չմարիր, չի սեւնար, ծխախոտին ինքութիւնը կ՚ոչնչացնէ և շնչափողի անհանգստութիւնը կը բուժէ։

Շլացուցիչ անուններէ և կափարիչներէ բնաւ մի՛ խաբուիք։ Ինչպէս միշտ նորութիւնը առաւելութիւններ կ՚ունենայ, Սուլթանիէ թուղթը եւ իր բոլոր նախորդներէն գերազանց է։

Միշտ 150 թերթնոց Սուլթանիէ սիկարի թուղթը 10 փարայի կը ծախուի. տուփով գնողներուն 90 հատը 10 ղրշ.ի կը տրուի։ Մասնաւոր նուէրներ ալ կը պարունակեն։

Փնտռեցէ՛ք ամէն տեղ։

Կեդրոնատեղին է Մահմուտ փաշա Խանտան խան, թիւ 1, Աճէմեան Ղօնչէկիւլեան Ընկերութիւն։

Պոլսեցւոց սիկարի թուղթ և գաւառներուն համար ճոխ և յարմար տեսակներ կը գտնուին։

Անգամ մը այցելել և կամ փորձելը կը խնդրուի։

20 — 1

ՓՈՍԹԱ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՎԷ ԹԷԼԷՖՕՆ ՄԻՒՏԻՐԻՒԷԹԸ ՈՒՄՈՒՄԻՒՍԻ

Բօսթա թէլէկրաֆ վէ թէլէֆօն միւտիրիէթի ումումիյէսինտէն լիւզումու օլան տէօրթ վէ իքի միլիմէթրօ տէմիր թէլ վէ իքի վէ իքիպուչուգ միլիմէթրօ պագըր թէլ գալայլը գուրշուն պանտ քեաղատ, նիշաստը տէմիրլի վէ տէմիրսիզ իզօլաթէօրլէրլէ զավանօզ վէ պագըր մանչօն լասթիք հալգա վէ Տէվլէ քէս մաքինասը վէ միւթէֆէրրիգ ահէնիգ վէ նէհիրլէր վէ գարատա գապլօլարը ուսուլը մազրուֆա իւզրէ մէվգիի միւնագասայա վազ գըլընմըշ օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն շէրայիթի անլամագ իւզրէ միւտիրիէթի ումումիյէ լէվազըմ գալէմինէ միւրաճաաթ վէ իհալէ կիւնի թէքլիֆնամէլէրինի վէրմէք իւզրէ քէֆալէթ վիրէճէկլէրի թախսի քեզալիք քէֆալէթնամէլէրինի էվվէլ կէօթիւրմէլէրի իճապ էտէճէյի վէ թէքլիֆնամէլէրին ճէլսէյի միւնագասայա գատար գըպուլ օլունաճագըլարը վէ շէրայիթի ալմագ իսթէյէնլէրին ճումա վէ բազար կիւնլէրինտէն մաատա հէր կիւն միւտիրիյէթի միւշարիւնիլէյհա լէվազըմ գալէմինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

2 Թէմմուզ 326

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Կալաթա, Նիւֆաէ-Պալտըրըմ, թիւ 45

Սոյն աշխատանոցին տէրը երկար տարիներ Եւրոպայի զանազան արուեստանոցներու մէջ աշխատելէ յետոյ տարիէ մը ի վեր հաստատուած է Կալաթա, Նիւֆաէ-Պալտըրըմ։ Իր աշխատանոցին մէջ կը փորագրուին ամէն տեսակ գործեր նուրբ և ճաշակաւոր, ինչպէս նաեւ քիմիական մեթոտներով զինկօկրաֆիէ կաղապարներու խնամեալ արտադրութիւն։ Քաուչուէ կնիքներու փորձ վարպետներ անմրցելի կը դարձնեն քաուչուէ կնիքներու գործերը։ Մէկ լեզուով կնիք մը կլոր կամ ուրիշ ձեւ 6 ղրշ., երկլեզուեայ կնիք մը 8 ղրշ., երեք լեզու քաուչուէ կնիք մը 10 ղրշ.։ Տպագրութեան արագատիպ մեքենայով մը օժտուած է արուեստանոցը, ուր կը տպագրուին ամէն տեսակ գործեր. ուժ տրուած է աւելի առեւտրական տպագրութեանց. 60 ղրշ.էն վեր տպագրութեան գործ ապսպրողներուն քաուչուէ երկլեզուեայ կնիք մը կը նուիրուի։ Գաւառներէն յանձնարարութեանց կը սպասուի։

ՀՅՑԿ. ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑԻ ՏՆՕՐԷՆ-ՎԱՐԻՉ
ԳԷՈՐԳ Ն. ԲՈՒԹՈՒՃԵԱՆ
Փորագրիչ-տպագրիչ

50—23

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25

ԱԾՈՒԽԻՆ, ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԻՆ, ՔՕՔԻՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ ԵՒ ՎԱՌՈՒԼԻՔՆԵՐՈՒ
ՎՐԱՅ

ԲԱԶՄ ԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ՁԱՌԱ
ՍԷՆ-ՊԻԷՐ ԽԱՆ ԳԱԼԱԹԻԱ. Կ. ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՌԻՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆանօսքօբիի, պռօնքօսքօբիի, եօզօֆակօսքօբիի ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած յաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը ջնջէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ՚ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի ուռեցները (պատէմէնք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ՚ընդունի մինչեւ կէս օր, Պաղչէ Գաբու, Համիտիէ սիպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ Ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 55—4

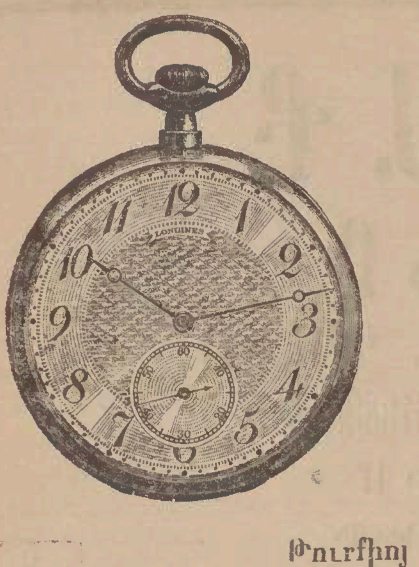

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական Նախարարութենէն, Միացեալ-Նահանգներու, Իտալիոյ և Ծովային Նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Քանատայի երկաթուղեաց վարչութիւններէն, ինչպէս նաև Արժանթինի ելեկտրական թրամուէյներու ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր վարչութիւններէ։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Մեծագոյն մրցանակներ.—Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 Արտաքոյ մրցանակ, անդամ ժիւրիի.— Ժընէվ (1896), Թուն (1899)։
5 Ոսկիի մրցանակներ, 50է աւելի ուրիշ մրցանակներ Նէօշադէլի եւ Քիուի դիտարաններէն։
16 Շքադրամներ.— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատելֆիա, Անվերս Ամսթէրտամ, Չիքակօ, ևն., ևն.։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՉՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ** Մեծ Շուկայ, Մանճազանըլար, 44—46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ սոյն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտքը ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ ղրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։ 50—27

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ գոհարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Թէմպէքի Բոխօրիքի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին մէջ 1910 Օգոստոս 1/14էն սկսեալ պիտի վճարուին նոյն թուականին պայմանաժամը առած թիւ 35 կտրօնը ու նոյն փոխառութեան անցեալ յուլիս 1/14ին վիճակահանութեան մէջ ամօրթի եղած պարտաթուղթերը։ Թուակիր պօռտրօններուն հետ ներկայացուած կտրօններուն ու պարտաթուղթերուն փոխարէն ստացագիր մը պիտի տրուի, որ իր թուականէն 10 օր յետոյ միայն վճարուի Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ սնտուկէն։ 12—6

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԿԸ ՓԱՓԱԳԻ
ԻՐ ՆԱԽԱՍԻՐԱԾ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԵՐՈՎ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԻԼ

„ԲԱՌՆԱՍ"Ի

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 288
ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

6 հատինէ լուսանկար՝ բլաքինացիպ	40 ղր.
6 հատինէ լուսանկար՝ փայլուն	20 ղր.
Գունաւոր լուսանկր. բնական մեծ.	120 ղր.
12 հատինէ լուսանկար՝ բլաքինացիպ եւ մէկ ակրանտիման	108 ղր.

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԽՆԱՄՈՏ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԻՒՂԱՆԵՐԿ ՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՏԱՔՍԻ, ԿՏԱՒԻ ԵՒ ԹՈՒՂԹԻ ՎՐԱՅ
Կ'ուզե՞ս որ ամէն կերպով գոհ դառնաս, Փութա՛ լուսանկարուիլ «ԲԱՌՆԱՍ»ի։

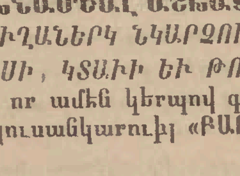

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Աւստրեւամերիկեան

(Cie. de navigation Austro-Americana)

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պտուտակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան,

Ղալաթիա, Շարապ իսկելէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց և Արապեան խանին վերեւ թիւ 24։ Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄԻՋԻ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 քուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝	39,000,000 քուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԵՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պիալա, Պօզէն, Պրուն, Բէչթա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլանկէրֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօսնից, Բրզէմիսլ, Ս. Բօլթէն, Թարնով, Թէբլից, Թէշէն, Վիլաչ և Նէօյթան։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն պանքային ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւն կ'ընէ հաշուրընթացով և արժէթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր սակերով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու ստակներ, [illegible] և այլն։

Վինըր Պանք-Ֆէրային Խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ [illegible] յիսուն գրուշէն։

«Սէյֆ» դրամարկղները, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

BANQUE D'ATHENES
ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)
ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50.000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9 275.000 Տրախմի
Կեդրոնատեղի՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր.—Կ. Պոլիս (Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զագազիկ, Լիմասօլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Գավալա, Իզմիր, Քսանթի, Սէրէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիոս, Խանեա, Պիրէոս, Բաթրաս, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Թրիբօլիցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Ռէթիմօ (Կրետէ)։

Հեռագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՕՔԼԷՍ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատանց վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխառութիւն ապրանքներու և արժէթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղչում, առնելիքի գանձում, վարկագրերու շրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուրընթաց։

Սակարանական գործառնութիւններ եւ արժեթղթեր.— Սակարանական հրամաններու գործադրութիւն մեր ու եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով։ Արժեթուղթերու պահպանութիւն՝ աննշան վարձքի մը փոխարէն. Ջնջում և գանձում ամէն կարգի կտրօններու։

Աւանդ.— Աթէնքի պանքան դրամական աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (հարիւրին երեք) տոկոս վճարելով։

Խնայողութեան սնտուկ. — Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սնտուկի սպասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով %ին 4 տոկոս կուտայ դրամական աւանդներու։

Առեւտրական ճիւղ.— Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէյիրմէն խանի (Պոլիս, Նէմիչ-Իսկէլէսի) մէջ, նոր նաւամատոյցին մօտ, իր մթերանոցը կ'ընդունի շատ չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յաճախորդներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իբր աւանդ և թէ իբր երաշխաւորութիւն իր ըրած փոխառութեանց։ Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։

Ընդհ. տնօրէն
Զ. Ք. ՄԱՅԱՍ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒՊԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաշնիքօֆի սակարան, Սենեայա հրապարակ եւ Վասիլի Օսդրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմաւիր, Պաքու, Պալաքօվօ, Եքաթէրինոտար, Ելիզապէթկրատ, Իսմայիլ, Կէրսօն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանտ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքոլայէվսք, Նովօռոսիսք, Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլօպօտա, Բօլթավա, Ռիկա, Ռիազք, Ռօմնի, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմպիրսք, Սէմֆէրօբօլ, Զլաթօուսթ, Թիւմէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիաթքա, Վիննիցա, Վոլոկտա և Վօզնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանտրիա (Խէրսոնի մէջ), Գօպրինեց, Եւբաթօրի, Քաքօվքա, Նիքօբօլ և Սբօլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԲԱՌԱԳԻՐՔ

Լոյս տեսաւ Գ. Լուսինեանի ֆրանսահայ մեծ բառգիրքին Բ. հատորին 37րդ պրակը։ Հաւաքողք պէտք է փութան լրացնել իրենց պակսած պրակները։ Գործը քիչ ատենէն կաւարտի։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ է ՍԷԼԱՆԻԿ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
[illegible], Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթըր, Սէրէզ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ [illegible] կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու նամակներ կը բանայ։ Արժէթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ, [illegible] ու [illegible] կը [illegible] Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի [illegible] և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամներով։ Վերջապէս առեւտրական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ չափաւոր պայմաններով։ Պանքը [illegible] Սալոնիք, [illegible] Խնայողական Սնտուկ մը ունի, [illegible] պայմաններով։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Լ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1910-11

Վարժարանիս 30րդ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Սեպտ. 1ին։

Նորեկ աշակերտներու մուտքի քննութիւնը պիտի կատարուի օգոստ. 30-31։

Դասերը կանոնաւորաբար պիտի սկըսին սեպտ. 1 Դշ. օրը։

Վարժարանս ունի միջնակարգի Ա.-Զ. դասարանները և երկամեայ դասընթացքով Ուսուցչանոց։

Աշակերտ մը վարժարանիս Ա. դասարանն ընդունուելու համար պէտք է ըլլայ 11-12 տարեկան, ուշիմ և առողջ։

Մուտքի քննութեան և այլ տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Տեսչութեանս, որ փափաքողներու կ'ուղարկէ վարժարանիս յայտագիրն։

Գիշերօթիկ թոշակաւոր աշակերտները պարտաւոր են վճարել կանխիկ.

Ա.) իբրեւ մուտքի տուրք (միանուագ) Լ. Օսմ. 3։

Բ.) իբրեւ տարեթոշակ Լ. Օսմ. 15։

Ասկէ զատ, 3 օսմ. ոսկի, իբրեւ պահեստի դրամ, որ աշակերտին հետ կը տրուի վարժարանէս վերջնապէս մեկնելուն պահուն։

Ցերեկեայ թոշակաւոր աշակերտութեան համար, պէտք է վճարել նոյնպէս կանխիկ.—Ա. և Բ. դասարաններուն համար 6.— Օսմ. Լ.

Գ. — Զ. դասարաններուն համար 7 Օսմ. Լ.։

Տարեկան արձակուրդին վարժարանի մնացողները կամ Արտաձոր օդափոխութեան մասնակցողները պէտք է վճարեն 2 օսմ. ոսկի՝ 2 ամսուան համար։

Կամաւոր առարկաներէն ջութակի հետեւողները կը վճարեն 2 օսմ. ոսկի, իսկ դաշնակի հետեւողները՝ 3։

Աշակերտական թոշակները և այլ տուրքերը պէտք է ղրկել Տեսչութեանս հասցէին՝ Օսմ. Կայս. Պանքայի վրայ քաշուած չէքով կամ մանտաբօսթով և կամ այլ վստահելի միջոցաւ։

Չքաւոր աշակերտներու ընտրութեան համար դիմում ընել աւելորդ է, ի հարկին վարժարանիս Պատ. Հոգաբարձութիւնը կուտայ ընտրական հրահանգ՝ սաներու ընտրութեան համար, ուր որ պէտք է։

*** Ուսուցչանոցին մէջ կ'ընդունուին միջնակարգ վարժարաններէ վկայեալ ընթացաւարտներ, առանց քննութեան։ Ուսուցչանոցի ուսանողները պէտք է ըլլան առ նուազն 18 տարեկան։ Ազգ. բարձրագոյն Նախակրթարաններէ վկայեալ ընթացաւարտները կ'ենթարկուին մասնաւոր քննութեան։ Այս վերջիններէն ընտրուած ուսանողները վարժարանիս բարձրագոյն դասարաններու դասերուն ընթողաբար հետեւելով՝ պիտի լրացնեն գիտութիւններու և լեզուներու մէջ իրենց ունեցած պակասը։

Երկու սեռէն ևս ուսանողներ կ'ընդունուին։

Ուսումը ձրի է։ Հաստատութեանս ծախքով և իր ընթացաւարտներէն պիտի պահուին ուսուցչանոցին մէջ 5 ուսանողներ, իսկ Հայոց Միացեալ ընկերութեանց ծախքով՝ 10 ուսանող։

Փափաքողները կրնան դիմել Տեսչութեանս կամ Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց Կարնոյ շրջանակի վարժարանաց տեսուչ Մ. Մինասեան էֆէնտիի։

Ազգ. կրթական ընկերութիւններ, միութիւններ, ուսումնական խորհուրդներ, վարժարանաց հոգաբարձութիւններ և բարեգործ կրթասէր Ազգայիններ Ուսուցչանոցին մէջ կրնան պահել տալ ուսանողներ՝ իրենց ծախքով։ Իւրաքանչիւրին համար տարեկան 24 ոսկին կը բաւէ։ Ուսուցչանոցի յայտագիրը կը տպուի ի մօտոյ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել վարժարանիս տեսչութեան։

Կարին, 4 Յուլիս 1910 փոխ-վերատեսուչ Սանասարեան վարժարանի։

Ա. Խաչատուրեան

Տեսչութեանս հասցէն է
Տեսչութիւն Սանասարեան վարժ.ի, Կարին
direction du Collège Sanassarian,
Erzeroum Turquie d'Asie 6—10

ԸՆՏԻՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Առաջիկայ դպրոցական շրջանին համար ամէն տեսակ ընտիր դասագրքերու մթերք մը տրամադրելի է ազգ. վարժարաններու համար։ Դիմել Դաւթեան Գործակալութեան. Սեթեան խան, Մոլլա Թաշի։

ՊԸՊԷՔԻ ՊԱՐՏԷԶԸ

Ծովեզերքը հաստատուած այս պարտէզը հիանալի տեսարան մը ունի։ Ըմպելիները առաջնակարգ են և գիները չափաւոր։ Մայիս 30/12 յունիսէն սկսեալ, ամբողջ ամրան եղանակին նուագ ամէն ուրբաթ ու կիրակի օրերը, ժամը 8էն (Ը. Թ.)։ Մուտքը ազատ է։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ	տարին	108 ղր.
» » »	վեցամս.	60 »
Գաւառներու համար	տարին	108 »
» »	վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի հմր.	տարեկան	35 ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժնեգիններ անպայման կանխիկ, ծանուցումներու տուրքին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ ապահով միջոցը Մանտաբօսթն է։

Պատասխանատու ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՈԶԱՃԵԱՆ

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխ, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	187,322,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	581,115,000 »
1908 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	83,232,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աշըր Էֆէնտի Ճատտէսի, Թիւ 26
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 63

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եանը։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13
Սկիւտար) Չաքըր Պօյը, Թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 63

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ
1828—1829

1828
L'UNION
DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ
9, ԲԼԱՍ ՎԱՆՏՈՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	» »
Մինչեւ 1906է վերջը հատուցեալ վնասք	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրելոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ ու համեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ևն. ևն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, [illegible] Օղլու Բասաժ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԼԱՕ ՔԱՐ

էնտ ճէնէրալ ինշըրանս քորբորէյշըն լիմիթըտ
անգլիական ապահովագրական ընկ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան Կեդրոնատեղին. 4 Սէն Բոլս Չըրչեարտ Լոնտոն

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ
օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ո՛ և է ձեռնարկի յարած չըլլալով, բացառիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վտանգ ապահովագրել. հետեւաբար շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան ձեռնարկներու գիներէն ՉԴԱԼԱՊԷՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂՒՈՅՆ ՎՐԱՅ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՃՕՐՃ ՉԻՉՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ ԱՏԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼԻՍ